

2024 / 12 - 3

PÜNİG

ՍՈՒՐԲ ԽԱՉ ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ | SURP HAÇ TIBREVANK
ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ | OKUL DERGİSİ
SCHOOL MAGAZINE

ՓԻՒՆԻԿ

Փիւնիկը իր մոխիրներէն կը վերակենդանանայ եւ կը խորհրդանշէ համբերութիւնը, վերակենդանութիւնը, պայքարն ու անպարտելիութիւնը: Ան կ'ապրի «Իմաստութեան Ծառ» ին վրայ եւ այս պատճառաւ կ'որակուի ամենագէտ թռչունը: Բոլոր միւս թռչունները կը հաւատան Փիւնիկին ու համոզուած են թէ՛ ան պիտի ազատէ զիրենք:

ANKA KUŞU

Küllerinden doğan Anka Kuşu tekrardan var oluşu, dirilişi temsil eder. Kendini yakıp küllerinden yeniden doğan Anka kuşu; sabrın, yenilmemenin, mücadele etmenin, ve emek vererek tekrardan dirilmenin sembolüdür. Aynı zamanda bilgi ağacında yaşamasıyla her şeyi bilen kuş olarak nitelendirilir. Diğer bütün kuşlar Anka kuşuna inanır ve onları kurtaracağına dair inanç beslerler.

PHOENIX

The phoenix rising from its ashes represents rebirth and resurrection. The phoenix, which burns itself and is reborn from its ashes, is the symbol of patience, invincibility, those who struggle and resurrection through effort.

It is also described as the bird that knows everything because it lives in the tree of knowledge. All other birds believe in the phoenix and the idea that it will save them.

Դպրեվանքի Սիրելի Ընտանիք,
Սուրբ Խաչ Դպրեվանքի փառաւոր անցեալէն ներշնչուած, ապագային յոյսով նայող սերունդ մը դաստիարակելու առաքելութիւնը օր ըստ օրէ աւելի յառաջ կը տանինք: Փիւնիկ պարբերաթերթը կը ներկայացնենք ձեզի, որպէս վարժարանիս ոգին, արժէքները եւ աշակերտներու ստեղծագործական կարողականութիւնը ցոլացնող գործ մը:

Դպրեվանքը ոչ միայն կրթական հաստատութիւն մըն է, այլ նաեւ ընտանիք, մշակոյթ եւ զօրակցութեան բոյն մը: Այստեղ կը ջանանք, որ իւրաքանչիւր աշակերտ իր կարողութիւնները յայտնաբերէ, անհատական տաղանդները զարգացնէ եւ զօրաւոր բնաւորութեամբ կեանքին պատրաստուի: Այս ընթացքին, ակադեմական յաջողութեան առընդեր, մարդկային արժէքներու, սիրոյ ու բաժնեկցութեան ոգիին առաջնահերթութիւն կը տրամադրենք:

“Փիւնիկ” Դպրեվանքի ոգին եւ արժէքները ապրեցնող, աշակերտներու, ուսուցիչներու, խնամակալութեան, սանուց միութեան եւ ծնողներու համագործակցութեամբ յառաջ եկած յաջողութեան պատմութիւն մըն է: Ամէն մէկ յօդուած, գծանկար եւ ձեռնարկ այս մեծ ընտանիքին համագործակցութեան եւ ստեղծագործական ուժը կը ցոլացնէ:

Կը յայտնեն շնորհակալութիւնս Փիւնիկի պատրաստութեան իր նպաստը բերող մեր բոլոր աշակերտներուն, ուսուցիչներուն եւ օժանդակութիւն ցուցաբերած բոլոր անձերուն: Դպրեվանքի ընտանիքով կը շարունակենք ապագային հաստատ քայլերով յառաջանալ:

Հայկ Սէրքան Գըլըճը

Տնօրէն՝ Սուրբ Խաչ Դպրեվանքի

Sevgili Tibrevank Ailesi,

Surp Haç Tibrevank'ın köklü geçmişinden aldığı ilhamla, geleceğe umutla bakan bir nesil yetiştirme misyonumuzu her geçen gün daha da ileriye taşıyoruz. PÜNİG dergisi, okulumuzun ruhunu, değerlerini ve öğrencilerimizin yaratıcı enerjisini yansıtan bir eser olarak karşınızda.

Tibrevank, yalnızca bir eğitim kurumu değil, aynı zamanda bir aile, bir kültür ve bir dayanışma yuvasıdır. Bizler burada, her öğrencimizin potansiyelini keşfetmesi, bireysel yeteneklerini geliştirmesi ve güçlü bir karakterle hayata hazırlanması için çalışıyoruz. Bu süreçte, akademik başarı kadar insani değerler, sevgi ve paylaşım kültürünü de ön planda tutuyoruz.

PÜNİG, Surp Haç Tibrevank'ın ruhunu ve değerlerini yaşatan; öğrenci, öğretmen, Vakıf ve mezunlar derneğimizle ve velilerimizin iş birliğiyle ortaya çıkan bir başarı hikayesidir. Her bir yazı, çizim ve etkinlik, bu büyük ailenin dayanışma ve yaratıcılık gücünü yansıtmaktadır.

Dergimizin hazırlanmasında emeği geçen tüm öğrencilerimize, öğretmenlerimize ve katkıda bulunan herkese teşekkür ediyorum. Surp Haç Tibrevank ailesi olarak, geleceğe güçlü bir şekilde yürümeye devam edeceğiz.

Keyifle okuyacağınız bir dergi olması dileğiyle,

Hayg Serkan Kıyıcı

Özel Surp Haç Tibrevank Lisesi
Okul Müdürü

Dear Tbrevank Family,

Inspired by the rich history of Surp Haç Tbrevank, we continue to advance our mission of nurturing a generation that looks to the future with hope. PÜNİG magazine stands before you as a work that reflects the spirit, values, and creative energy of our school and its students.

Tbrevank is not merely an educational institution; it is also a family, a culture, and a haven of solidarity. Here, we strive to help every student discover their potential, develop their unique talents, and prepare for life with a strong character. In this journey, we prioritize not only academic success but also human values, love, and a culture of sharing.

PÜNİG is a success story that embodies the spirit and values of Surp Haç Tbrevank, brought to life through the collaboration of our students, teachers, foundation, alumni association, and parents. Every article, illustration, and event reflects the strength of solidarity and creativity within this great family.

I extend my heartfelt thanks to all our students, teachers, and contributors who have played a role in the preparation of this magazine. As the Surp Haç Tbrevank family, we will continue to march toward the future with strength and determination.

Wishing you an enjoyable read,

Private Surp Hac Tibrevank
Armenian High School
School Principal
Hayg Serkan Kıyıcı

Değerli Tıbrevank Ailesi,

Okulumuzun temelleri, eğitim ve bilginin ışığında şekillenmiştir. Kurulduğumuz günden bu yana, binlerce öğrenciye rehberlik eden, onların hayatlarında iz bırakan bir eğitim kurumuyuz. Geçmişten aldığımız ilhamla, her zaman yeniliğe açık, kendini geliştiren bir eğitim anlayışını benimseyerek yolumuza devam ediyoruz.

Bundan yüzyıllar önce kurulan ve tarih boyunca çeşitli değişimlerden geçen okulumuz, bugün modern eğitim anlayışıyla donatılmış bir şekilde hizmet vermektedir. Her öğrencinin bireysel yeteneklerine önem veren, onları keşfetmeye ve geliştirmeye yönelik bir eğitim ortamı sunmak en büyük hedefimizdir. Bu bağlamda, öğrencilerimizin akademik başarılarının yanı sıra, sanatsal ve sportif alanlarda da kendilerini ifade etmeleri için çeşitli imkanlar sunmaktayız.

Tarihi süreçte birçok başarılı mezun vermiş olmanın gururuyla, her bir öğrencimizle bire bir ilgilenerek onları geleceğe hazırlamaktayız. Eğitimde kaliteyi her zaman ön planda tutarak, değerlerimizden ödün vermeden ilerlemekteyiz. Çünkü biliyoruz ki, her bir öğrenci, geleceğin aydınlık yüzüdür.

Öğrencilerimizin başarıları, okulumuzun başarısıdır. Sizlerin azmi ve çalışkanlığı, bizler için en büyük motivasyon kaynağıdır. Hep birlikte, daha nice güzel projelere imza atacak olmanın heyecanını taşıyoruz.

Sevgili öğrencilerimize ve tüm okurlarımıza keyifli okumalar dileriz.

Saygı ve sevgilerimizle,
Surp Haç Tıbrevank Lisesi Vakfı
Yönetim Kurulu

İçindekiler / Table of contents / Բովանդակություն / Inhalt

Tibrevank Folklor.....	5
Zaven Biberyan'ın 40.Ölüm Yıldönümünde Röportaj.....	7
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ve Kız Çocuklarının Eğitimi.....	11
Kız Çocukları Günü Nasıl Ortaya Çıkmıştır Ve Önemi Nedir?.....	13
Akdeniz'e İnen İstilacı Türler Ve Etkileri.....	14
Japonya'daki İstilacı Türler Ve Ekosistem Üzerindeki Etkileri.....	17
Denizcilik Müzesi: Bilgilendirici Bir Tanıtım.....	19
Tarihin Sıfır Noktası Göbeklitepe.....	21
Arsen Demiroğlu Röportaj.....	22
Rehberlik Atölyesi.....	25
Kitap İncelemesi: Şeker Portakalı.....	30
Film İncelemesi: Guguk Kuşu.....	31
Gastronomi Kulübünden Seçmeler.....	32
Bilgi Mi İnanç Mı?.....	33
Kış Mevsimi.....	33
Ahlak Felsefesinde “Doğru Ve Yanlış” Neye Göre Belirlenir?.....	34
Yıkıntılar Arasında – Zabel Esayan.....	36
Ան.....	37
Խորհրդաւոր Անտառ.....	37
Խորհրդաւոր Դղեակ.....	38
Հովիտի Մէջի Մարդը.....	39
Մնաս Բարով Աշուն.....	40
Յուշատետրը.....	41
Քառասուն Վայրկեան.....	42
Sanatın İçinde Bir Yolculuk: Pera Müzesi.....	43
Piyanonun Tarihsel Gelişimi.....	44
İçgüdüsel Hisse Doğru Bir Yolculuk: Carmina Burana.....	45
Matematik Akıl Ve Zeka Oyunları Kulübü.....	46
Bau Mun.....	47
Kardes Bağlarbaşı Tour.....	49
Survey: “Are You A Good Citizen?”.....	51

TIBREVANK FOLKLOR

Herkes daha önce hayatında folklor hakkında bir şey duymuş-tur ya da en azından hakkında bir fikri vardır. Peki gerçekten FOLKLOR'un ne olduğunu biliyor muyuz? Muhtemelen FOLKLOR deyince hepimizin aklına o muhteşem dans kısmı geliyordur. Biz Dans ve Folklor kulübü olarak Sayın Hagop Güleç ve Sayın Surp Haç Tibrevank'tan yetişenler derneği başkanı Nubar Dinçöz ile yaptığımız röportaj sayesinde öğrendik ki; FOLKLOR bir toplumun kültürel mirasını yansıtan ve kuşaktan kuşağa aktarılan değerler bütünü olup, yalnızca danstan ibaret değildir. İçinde halk hikayeleri, masallar, atasözleri, şarkılar, inanışlar, ritüeller, el sanatları, mimari, teknoloji, geleneksel yemekler ve günlük yaşam pratikleri gibi birçok unsuru barındırır. Örneğin, halk dansları folklorun görsel bir ifadesi iken, bu dansları tamamlayan müzik, kullanılan kostümler ve bunlara eşlik eden hikayeler de aynı mirasın parçalarıdır. Folklor, bir toplumu anlayanın anahtarıdır; geçmişin izlerini taşıırken, aynı zamanda bir toplumun kimliğini ve değerlerini bugüne taşır. Bu nedenle folkloru yalnızca dansla sınırlamak, onun geniş kapsamını ve derin anlamını eksik bırakır.

Anadolu'nun Dönüşümü ve İstanbul Ermeni Toplumunda Kültürün İzleri

Anadolu'nun zengin kültürel mirası, tarih boyunca hem yerel halklar hem de farklı topluluklar için bir ilham kaynağı oldu. Bu mirasın modern zamanlardaki yansımaları, özellikle İstanbul'daki Ermeni topluluğunun kültürel ve sosyal hayatında belirgin şekilde hissedildi. Tibrevank gibi önemli bir eğitim kurumunun folklor hareketine nasıl zemin hazırladığı ve bu hareketin dönemin toplumsal yapılarıyla etkileşimi dikkat

çekicidir.

Tibrevank; 1611 lere dayanan Armaş Tibrevankının ruhunu barındırmak düsturuyla, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden gelen Ermeni gençler için bir eğitim ve kültür merkezi olarak 1950'lerde İstanbul'da kuruldu. Bu okul, sadece bir eğitim kurumu olmakla kalmadı; aynı zamanda bir kültür merkezi olarak dönemin Ermeni halkını bir araya getiren, onların sanata ve bilime olan ilgisini pekiştiren bir platforma dönüştü. Buradan yetişen gençler, hem akademik hem sosyal hem de kültürel olarak, toplumun dinamiklerini kısa zamanda etkinleştirecek faaliyetler sergilemeye başladılar. İşte bunlardan biri de İstanbul Ermeni toplumu için bir ilk olan folklor çalışmaları idi.

İstanbul Ermeni toplumunda İLK KEZ, hem de bir öğrenci derneğinde, SURP HAÇ TIBREVANK'TAN YETİŞENLER DERNEĞİ'nde, 1960 ların ikinci yarısında başlayan, önce FOLKLOR ARAŞTIRMA DERGİSİ yayınlamak, ardından 1960 ların son çeyreğinde, henüz bir üniversite öğrencisi olan HAÇİK APELİGAN başkanlığında, HALK OYUNLARI VE MÜZİĞİ çalışmaları başlatmak, sosyal ve kültürel

alanda güçlü bir çekim merkezi oluşmasını sağladı. Bu çalışmalar kısa sürede meyvelerini vermeye başladı. 1971 de İstanbul da ilk kez Ermeni toplumuna hitap eden HALK OYUNLARI VE ŞARKILARI diye adlandırılan gösteri ŞAN SİNEMASI sahnesinde, bir dizi halinde, halkımızın beğenisi-ne sunuldu. Toplumun tümünün büyük taktirini kazandı. SURP HAÇ TIBREVANK'TAN YETİŞENLER DERNEĞİ tarafından sahnelenen bu gösteriler 1972 yılında ikinci bir dizi olarak, tekrar, sahnelendi.

Bu gösteriler kısa sürede toplumda değerini buldu, halk oyunlarına ve folklorik değerlere özel bir önem verilmeye başlandı.. Halk dansları ve müziği, Ermeni kimliğini canlı tutmanın bir yolu olarak görülmeye başladı. Ancak bu hareket, sadece geleneksel değerleri yaşatmayı değil, aynı zamanda modern zamanların gereksinimlerine uygun bir kültürel bilinç oluşturma temelleri de olsun isteniyordu.

Halk oyunları, o dönemin sosyalist idealleriyle birleşerek yalnızca bir sanat formu olmaktan çıktı, toplumsal bir bilinçlenme aracı haline geldi. Halk danslarının kolektif yapısı, sosyalist hareketin dayanışma ve eşitlik temalarıyla örtüşerek güç kazandı.

Bu dönemde sahnelenen danslar ve kültürel etkinlikler,

sadece Ermeni topluluğu içinde değil, daha geniş bir çevrede de ilgi gördü. Folklorun bu sahneleşmesi, geleneksel öğeleri irdeleyen ve geliştirmeye yönelik bir anlayışla harmanlayarak hem yerel hem de ulusal düzeyde bir kimlik oluşturdu.

Tibrevank'ın halk oyunlarına ve kültürel projelere öncülük etmesi, Anadolu'daki Ermeni topluluklarının yanı sıra İstanbul'daki Ermeni toplumunun da sesi oluyordu bir anlamda. Ancak bu projelerin sürdürülebilirliği için önemli ekonomik zorlukların üstesinden gelinmesi gerekiyordu. Bu zorluklar, topluluk içindeki bireylerin imcece usulü çalışmaları ve dayanışma ruhuyla aşılmaya çalışıldı. Ne var ki; derneğin ikinci gösteri yılından sonra, hareketi, İstanbulda bulunan değişik hareket noktaları, bu güç odağını, kendi etki

alanlarına çekmeye başladılar. Harekete, başladığı merkezde yani SURP HAÇ TIBREVANK'TAN YETİŞENLER DERNEĞİ'nde katılıp, güçbirliği yaparak sinerjiyi artırmak varken çalışmayı kendi etki alanlarına çekmeyi yeğlediler.

Sonuçta;

Folklor hareketi, zaman içinde modernleşmenin bir parçası haline geldi.

Bu süreçte, halk dansları sahne gösterilerine evrilerek gelenekten daha uzak bir estetik form kazandı. Folklorun evrensel bir dil haline gelmesini sağladı. "Modernleşen halk oyunları,

Tibrevank gibi kurumlar ve bu kurumların ortaya koyduğu kültürel girişimler, bir toplumun kimlik ve kültür arayışında ne kadar etkili olabileceğini gözler önüne seriyor. Halk oyunlarını ve müziğini araştırırken, birlikte olabileceğimiz, birlikte hareket edip birlikte sevineceğimiz ortak noktalarımızı bulmamızın temelini de atmış oluyoruz. Bu anlamda, yalnız oyun ve müzikle değil, FOLKLOR'un tüm konularını araştırmaya yönelmek bizlere hem ne olduğumuzu hem de neler yapabilecek güce sahip olduğumuzu gösterecektir.

İstanbul'un Ermeni toplumu, geçmişin mirasını bugünün gerçekleriyle harmanlayarak, kültürel ve sosyal hayatta kalıcılığını sürdürüyor. Bu hikâye, yalnızca bir topluluğun değil, bir kültürün dayanıklılığını ve adaptasyon gücünü de gösteriyor.

Encil Amuroğlu ve Elin Alkanlı

Ermeni kimliğini koruma çabasını dünya sahnesine taşımayı başardı" dense de SURP HAÇ TIBREVANK'TAN YETİŞENLER DERNEĞİ çatısı altında başlayan folklor eğitimleri, hedeflenen "temel halk bilimi araştırmalar"ndan saptırılarak, görece renkli/parlak ancak içerik olarak "bilimsel halk bilimi" açısından, ne yazık ki, oldukça zayıf kaldı.

ZAVEN BİBERYAN'IN 40.ÖLÜM YILDÖNÜMÜNDE TILDA BİBERYAN MANGASAR(KIZI) VE TAMAR MANGASAR (TORUNU) İLE YAPILAN RÖPORTAJ

Melani Gülükoğlu: Bu kadar önemli bir yazarın çocuğu olmak, yaşadığınız o dönem içerisinde nasıl bir duyguydur?

Tilda Biberyan Mangasar: Şimdi şöyle ifade etmek isterim. Babam ben doğmadan önce, daha aktif daha faal bir kişiliğe sahipmiş, fakat ben doğduktan sonra biraz içine kapanmış hatta daha sonraları içine kapanıklığı biraz daha artmış. Aslında ben o yılları pek hatırlamıyorum fakat büyümeye başladıkça babamın eskisi kadar aktif bir hayatı olmadığını, ben doğmadan önce daha hareketli bir yaşama sahip olduğunu ve daha çok yazdığını öğrendim. Gençlik yıllarımdayken babamın daha çok tercümeler yaptığına şahit olmuştum. Ben babamla yaşadığım dönem içerisinde babamın bulunduğu konumu çok hissedemedim.

Lusin Hilkat: Bize babanızın kişiliğinden, nasıl bir karaktere sahip olduğundan bahsedebilir misiniz?

Tilda Biberyan Mangasar: Babam zor bir insandı, herkesin çok kolay iletişim kurabileceği biri değildi. Babamı insanlar çok iyi anlayamadığı için babam, duygularını insanlara anlatmaktan çok kağıtlara dökmeye başlamıştı. Hatta uzun bir süre insanlarla arasına mesafe koymuştu. Yaşadıklarından dolayı ve ailesini korumak için kendisini hep geriye çekmişti. Dolayısıyla aile fertleri ile de çok konuşmazdı. Diyaloğumuz çok fazla yoktu. Ben babamı mamamın (annemin) anlattıkları kadarıyla tanıyorum çünkü çok fazla konuşmazdı.

Melani Gülükoğlu: Bize ailenizden bahsedebilir misiniz?

Tilda Biberyan Mangasar: Ben biraz evvel söylediğim gibi babamı mamamın anlattıkları ile tanırım. Çünkü

babamın çok fazla aile fertleri ile konuşması olmazdı. Babamla hatırladığım anılardan bir tanesi okuldaki edebiyat derslerime yardımcı olmasıydı. Ailesini korumak için yaşadıklarını pek anlatmazdı. Hatta kitaplarını okudukça biz de bazı yaşananlardan dolayı şoka giriyorduk. Bu yüzden bazı yaşananları da biz de kitaplarını okudukça öğrenmeye başladık. Özellikle beni korumak adına bazı şeyleri paylaşmazdı. Beni lise yıllarımda okula getirip, götürürdü ve okuldan çıkasıya kadar da okulun önünde beni beklerdi. Esayan lisesine gidiyordum ve o dönem bazı karışıklıklardan dolayı babam okula gelip gitmelerim de beni asla yalnız bırakmazdı.

Lusin Hilkat: Babanızın ilk yazarlığa başlaması nasıl oldu? İlk yazdığı romanı ya da eseri hatırlıyor musunuz?

Tilda Biberyan Mangasar: İlk eserini ne zaman yazdığını tam olarak hatırlamasam da 1940'larda yazdığını düşünüyorum. Daha çok tercümeler yapardı. Ben ilkokula giderken benim odamda oturur tercümeler yapardı. Açıkçası ilk yazdığı eseri hatırlamıyorum. Maddi imkansızlıklardan dolayı yazamamış ve yazmaya da çok ağırlık verememişti. Daha çok Fransızca'dan ve Ermenice'den tercümeler yapıyordu.

Melani Gülükoğlu: Özellikle bizim de okulumuzda etkinliğini yaptığımız bir romanı var. " Karıncaların Günbatımı " bu romanı hakkında bildiklerinizi anlatabilir misiniz?

Tilda Biberyan Mangasar: Bu romanı ölüm döşeğindeyken cemaatteki hayırseverlerin yardımıyla basıldığını, hatta o zamanki adının "Babam Aşkale'ye Gitmedi " ismiyle olduğunu biliyorum. Bildiğim bir şey daha var. O da romandaki "Baret " karakterinin kendisi olmasıydı.

Lusin Hilkat: Babanızla ilgili en ilginç anınız nedir?

Tilda Biberyan Mangasar: Vallahi öyle çok ilginç diyebileceğim bir anısı aklıma gelmiyor. En önemli özel-
liği bana çok düşkün olmasıydı . Çocukluğumda özellikle onunla ilgili en ayrıntılı hatırladığım şey şuydu:
Bir gün bakıyorsun çok iyi neşeli ;bir gün bakıyorsun çok durgun hiç konuşmazdı. Bir gün de bakıyorsun
sabah erkenden kalkmış kocaman adam evin içinde kovalamaca oynardı. İlginç olduğunu düşündüğüm
bir şey daha var. Onu seneler sonra öğrendim. Kırmızı kaplı bir defterin içine benimle ilgili her şeyi saati
saatine not etmiş. Özellikle Büyükada'yı çok severdi beni de her pazar oraya götürürdü . Orada be-
nim komşularla olan diyaloglarımı Fransızca, Ermenice ve Türkçe olarak hep o deftere not almış. Bebek
günlüğü tutmuş yani. İlk yediğim yemekten tutun; ilk söylediğim kelimeye kadar her şeyi not almış. Aşırı
sevgisini göstermeyen bir babam vardı. Hiçbir zaman beni sarıp sarmalamadı ama gece uyuduktan sonra
gelip severmiş, mamam öyle anlatırdı. Bunlar bana çok ilginç gelmişti. Özellikle o defteri ortaya çıkarıp,
çevirtmeyi düşünüyorum. Yine onunla ilgili unutamadığım enterasan hatıralardan biri de okula hep babam
gelirdi ve ben okuldan çıkasıya kadar okulun önünde beni beklerdi. Yine enterasan gelenlerden biri de
ben doğduktan sonra yazmayı bırakmasıydı. Bana hep Fransızca öğretmeye çalışırdı ama ben Fransızca-
ya yatkın değildim. İngilizceyi daha çok severdim.

Melani Gülükoğlu: Sizin dedenizle Zaven Biberyan ile ilgili duygularınızı öğrenebilir miyiz?

Tamar Mangasar: Yani şöyle : Liseye başlayana kadar bu işin çok bilincinde değildim. Dedemin son
10-15 yıldır bulunduğu konumun farkındayım. Benim en büyük şansım yayamla (anneannemle) aynı evi
paylaşmak olmuştur. Bu kadar önemli biri olduğunu yurt dışında İtalya'da Arjantin doğumlu bir adamın
benim Zaven Biberyan'ın torunu olduğumu öğrenince neredeyse ağlamaya başlamasıyla anladım. O
zaman ilk defa dedemin ününün farklı coğrafyalara kadar yayıldığını anladım ve çok gurur duydum. Ama
hiçbir zaman o zamana kadar Zaven Biberyan'ın torunu olduğumu ön plana çıkarmamıştım. Bu olaydan
sonra bu Zaven Biberyan'ın torunu olmanın gururunu daha çok yaşamaya başladım ve bu durumu ön
plana çıkarttım. Yaş büyüdükçe özellikle Ermenice öğretmeni olduktan sonra Zaven Biberyan'ın torunu
olmanın bana bırakılan çok büyük bir miras olduğunu anladım.

Lusin Hilkat: Son zamanlarda dedenizin kitaplarının çevirilerinin yapılması ve kitaplarının basıl- ması aynı zamanda popülerite kazanmasını neye bağlıyorsunuz?

Tamar Mangasar: Kesinlikle Aras Yayıncılığın dedemin kitaplarını Türkçe'ye çevirmesi ve yayımlamasıdır,
diye düşünüyorum. Dedemin kitapları Ermenice kalsaydı bu kadar popüleritesi artmazdı, diye düşünü-
yorum. İnanılmaz derecede yayıldı ve çok insana ulaştı. Bu yüzden Aras Yayıncılığa da teşekkürlerimi arz
ederim.

Melani Gülükoğlu: Babanız eserlerini yazarken nelerden etkilienirdi? Onu yazmaya iten sebep- ler nelerdi?

Tilda Biberyan Mangasar: Çok eskisini bilemiyorum fakat okuduğum kitaplar ve hissettiklerimden
romanlardaki kahramanların kendisi ve kendi çevresindeki insanlardan oluştuğunu tahmin ediyorum.
Özellikle yaşadığı toplumun, çevrenin; acılarını, kendi yaşanmışlıklarının yalnızlıklarını ve isyanlarını dile
getirmiştir. Dışa çıkmamış pek çok duyguyu karakterleri aracılığı ile yansıtmaya çalışmıştır. Özellikle “Yeter
artık “ dediği şeyleri dile getirdikten sonra yaşamının bir kısmını hapishanede geçirmesi de onu yazmaya
iten nedenlerden olabilir.

Lusin Hilkat: Babanızın özellikle yakındığı bir şey var mıydı?

Tilda Biberyan Mangasar: Özellikle, “Ben Fransızca'yı çok iyi biliyorum ama Ermeniceyi çok daha iyi
bilmeliyim. “ diye hep hayıflanırdı. Ermenicesinin yeteri kadar iyi olmadığını düşünmesi onu çok üzerti.

Melani Gülükoğlu: Babanız yazmanın dışında hangi işleri yapmıştır?

Tilda Biberyan Mangasar: Babam özellikle yazmanın dışında ailenin geçimini de sağlamak zorunda
olduğu için, tercüme yapırdı . Fransızca'dan yaptığı tercümelerle uzun süre uğraşmıştı. Özellikle yağlı
boya tablolar yapırdı fakat onları satmazdı. Tablolarında en dikkat çekici yan yalnızlık teması ön plan-
daydı. Bir ara oyuncak bebekler satan bir dükkan açmıştı. Bir süre de Kapalı Çarşı'da yine giyim üzerine
dükkan açmış ve kısa süre bu işi yapmıştı. Kısa bir sürede bankada çalıştığını söyleyebilirim.

Lusin Hilkat: Öğrendiğimiz kadarıyla babanız bir süre Beyrutta yaşamış . O yıllardan bahsed- ebilir misiniz?

Tilda Biberyan Mangasar: Evlenmeden önce gittiğini biliyorum. Oradan da umduğunu bulamayıp geri dönmüştür. Beyrut'ta daha iyi bir hayat kurmak için gitmiş ama maalesef umduğunu bulamamış ve yurda döndükten sonra mamamla evlenmiş. Mamamı çok severdi. Ona büyük bir aşk beslerdi.

Melani Gülükoğlu: Babanızın en sevdiği şeyler nelerdi? Onu en çok ne mutlu ederdi?

Tilda Biberyan Mangasar: En mutlu olduğu şey denize girmek, zamanını Büyükada 'da geçirmektir . Büyükada'yı çok severdi Karıncaların Günbatımı Kitabında da olduğu gibi

Büyükada aşığıydı. En büyük zevki yağlı boya resim yapmaktı. Ama onu asıl mutlu eden ve farklı bir dünyaya götüren yer Büyükada'ydı. Orada yürümek, bisiklete binmek ona büyük bir haz veriyordu. O yüzden pek çok romanında Büyükada'ya olan tutkusuna ve ada aşkına kahramanları aracılığıyla rastlamak mümkündür.

Lusin Hilkat: Babanız, eserlerinde kullanılmış olduğu dil son derece sade ve anlaşılır. Özellikle halka hitap eden bir dil kullanmasının nedeni sizce ne olabilir?

Tilda Biberyan Mangasar: Bu güzel bir soru. Kendini konuştuğu gibi ifade edebilmesi eserlerine de yansımıştır. O doğallığı, içtenliği ve sadeliği seven biriydi. Eserlerinde de halka duygularını dile getirmek istediği için sade ve yalın bir dil kullanılmayı tercih etmiştir. Sade bir Ermenice kullanmayı hep ön planda tutmuştur.

Melani Gülükoğlu: Babanızın yazdığı eserlerdeki anlattıklarının günlük yaşamdaki olaylarla bir bağlantısı var mıydı?

Tilda Biberyan Mangasar: Evet vardı. O kendi hayatı ve çevresindekilerin yaşadıklarını hep eserlerinde dile getirmiş, hatta kahramanlarını da kendi yaşamından ve çevresindeki kişilerden seçmiştir. Zaven Biberyan'ın Karıncaların Günbatımındaki karakterlerinin birçoğu kendisi ve aile çevresindeki yakınlarının olduğunu düşünüyorum. Özellikle halası romanlardaki kahramanlardan biridir.

Lusin Hilkat: Romanlarında daha çok hangi kesimi ön plana çıkarmayı severdi?

Tilda Biberyan Mangasar: Daha çok kitaplarındaki kesimler ezilen kesim olmuştur. Daha çok çile çekmiş, acılarla yoğrulmuş insanları anlatırdı. Mesela Baret karakteriyle Karıncaların Günbatımında özgür olmayı, özgürlükçü bir tipi anlatmayı yeğlemişti. Toplumsal çatışmaları anlatmayı çok severdi. İsteddiği yerde olamamış bir yetersizlik sendromu olduğunu görüyordum babamın yazdıklarında . Mesela Yalnızlar romanı sinema filmi için uyarlanmaya başlandı. Hatta bu romanını sinema filmi senaryosu şeklinde yazmaya çalıştığını da söyleyebilirim.

Melani Gülükoğlu: En sevdiği yer ve yemek nedir?

Tilda Biberyan Mangasar: Kuru fasülyeyi çok severdi ; hatta tahta kaşıkla yemeği severdi. Büyükada ve Moda sevdiği yerlerdi. Büyük bir Büyükada aşkı vardı babamda resmen .Orası onun cenneti gibiydi.

Lusin Hilkat: Annenizle ilgili şöyle bir şey duyduk. Bir ara oyunculuk deneyimleri olmuş. Bunu hatırlıyor musunuz?

Tilda Biberyan Mangasar: Öyle bir şey yok. Belki Yalnızlar kitabının senaryosunda böyle bir şey düşünülmüş olabilir.

Melani Gülükoğlu: Babanızın son yıllarını nasıl geçirdiğini anlatabilir misiniz?

Tilda Biberyan Mangasar: Son yıllarında ben liseyi bitirmiştım. Babam son yıllarında resim yapmaya yönelmişti . Resim yapmayı çok severdi. Büyükada'da akrabaları ile vakit geçirmeyi çok severdi. Akrabalarından bazıları ile arası iyi değildi, ona üzüldü. En son isteğini eşime söylemişti . Narek denilen kutsal kitabın okunmasını istemiş. Kitaplarında ne kadar belli etmese de çok dindar bir adamdı.

Lusin Hilkat: Babanızın kitaplarındaki vermek istediği mesaj neydi?

Tilda Biberyan Mangasar: Topluma vermek istediği mesaj tüm zorluklara karşı mücadele etmeye çalışma gerekliliğidir. Fikirlerini söylemekten kaçınmayan ve haksızlıklara asla gelemeyen bir insan olduğu için bu mesajları vermeye çalışmıştır.

Melani Gülükoğlu: Babanızın yazdığı romanların ve eserlerin günümüzde hak ettiği değeri gördüğünü düşünüyor musunuz?

Tilda Biberyan Mangasar: Evet düşünüyorum ; daha çok değer görmesini temenni ediyorum. Hatta özellikle İngilizceye çevrilip evrenselleşmesi bizi çok mutlu eder. Özellikle ülkemizin doğu kesimlerinde babamın kitaplarının çok okunduğunu biliyorum. Tüm dillere çevrilmesini istiyoruz. Çünkü babam duygu ve düşüncelerinde hep ezilmiş acı çekmiş insanların yaşanmışlıklarını dile getirdiği için, babamın kitaplarının tüm dünyada çok ses getireceğini düşünüyorum.

Melani Gülükoğlu-Lusin Hilkat : Bize bu güzel röportaja vakit ayırdığınız için size ve kızıma çok teşekkür ederiz. Umarız babanızın tüm romanları ve romanlarındaki dile getirdiği duyguları, arzuları ve yaşanmışlıklarından çıkarılan dersler gelecek kuşaklara ve okuyucularına birer ışık olur, ve kitapları tüm dünyada severek okunur. Bizler okulumuzun bize Zaven Biberyan'ı tanımamıza ve okumamıza vesile olmasıyla sizleri tanımış olduk ve bu güzel sohbet ile okul dergimizde de bunu dile getirmeye çalıştık. Her şey için çok teşekkür ederiz.

Tilda Biberyan Mangasar- Tamar Mangasar : Bizler de okulunuza ve sizlere çok teşekkür ederiz. Umarız Zaven Biberyan 'ın kitapları daha çok okunur ve siz gençlere umut ışığı olur bu yapmış olduğunuz röportaj ile de daha çok kesime onu anlatabilme fırsatını bize verdiğiniz için ayrıca tekrardan teşekkürlerimizi sunarız. Sevgilerimizle...

Hazırlayanlar: Surp Haç Tıbrebank Lisesi 10. Sınıf öğrencilerinden Melani Gülükoğlu ve,Lusin Hilkat

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE KIZ ÇOCUKLARININ EĞİTİMİ

Toplumsal cinsiyet eşitliği, bireylere cinsiyetlerinden bağımsız olarak eşit koşullar, haklar, fırsatlar ve sorumluluklar tanıyan temel insan haklarıdır. Eşitliğin sağlanması, yalnızca kadınlar için değil, tüm toplum için adalet, refah ve huzurun anahtarıdır. Ancak tarihte, kültürel ve ekonomik engeller nedeniyle kadınlar, eğitim, çalışma hayatı ve siyasi temsilden kaynaklanan eşit faydalardan mahrum bırakılmıştır. Ataerkil toplumsal yapının olumsuz etkileri yalnızca kadınları değil, erkekleri de etkilemektedir. “Güçlü ve duygusuz” ya da “ailenin tek sağlayıcısı” gibi rollere uymak zorunda bırakılan bir erkek, duygusal ve sosyal hayatında kısıtlanmaktadır.

Tam da bu noktada, toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesinin temel unsuru olan feminizm devreye giriyor. Simone de Beauvoir’ın ünlü “Kadın doğulmaz, kadın olunur” yaklaşımı, toplumsal cinsiyet rollerinin biyolojik değil, toplumsal olarak inşa edildiğini göstererek, bu hareketi farklı zamanlarda ve farklı odaklarla ileri taşıyan feminizmlerin doğmasını sağlamıştır. 19. yüzyıldaki birinci dalga feminizm, kadınların oy hakkı, mülkiyet hakları ve temel eğitim haklarına odaklanmıştır. 20. yüzyılın ortalarında ortaya çıkan ikinci dalga feminizm ise kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki eşitsizliklerine dikkat çekmiş ve ayrıca kamusal ve özel alan ayrımına yönelik bir sorgulama getirmiştir. Üçüncü dalga feminizm, toplumsal cinsiyetin ırk, sınıf ve cinsel yönelimle kesişimselliğini vurgulayan daha

kapsayıcı bir yaklaşıma sahipken, dijital platformların etkisiyle dördüncü dalga feminizm, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, cinsel taciz ve şiddete karşı mücadeleyi küresel bir ölçeğe taşımıştır.

Feminizm yalnızca kadınların değil, baskıcı ataerkil sistemin özgürlüklerini sınırladığı tüm bireylerin meselesidir. Bir toplumun adil ve eşit hale gelmesi için toplumsal cinsiyet rollerinin ve bunlardan kaynaklanan eşitsizliklerin ortadan kaldırılması, bireylerin herhangi bir kısıtlamaya maruz kalmadan potansiyellerine ulaşmalarına olanak tanınması gerekmektedir.

Kız çocuklarının eğitimi, toplumların gelişimi ve refahı için son derece önemli bir konudur. Geçmişte birçok toplumda, kız çocuklarının eğitimi yeterince önemsenmemiştir. Ancak günümüzde, her bireyin eğitim hakkı olduğu ve bu hakkın cinsiyet ayrımı yapılmaksızın sunulması gerektiği anlaşılmıştır. Kız çocuklarının eğitimi, sadece onların geleceğini şekillendirmekle kalmaz, aynı zamanda toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına da büyük katkı sağlar.

Eğitim, kız çocuklarının potansiyellerini keşfetmelerine, kendilerini ifade etmelerine ve hayatta

daha bağımsız bireyler olarak yer almalarına olanak tanır. Okulda aldıkları eğitim sayesinde, kız çocukları sadece okuma yazma becerilerini geliştirip, akademik başarılar elde etmekle kalmazlar, aynı zamanda toplumda haklarını savunabilme, liderlik yapabilme ve kararlar alabilme gibi önemli beceriler de kazanırlar. Eğitim, onlara yalnızca bilgi kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda özgüvenlerini artırır ve hayatta karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilme yeteneklerini geliştirir.

Kız çocuklarının eğitiminin önündeki engeller ise hâlâ devam etmektedir. Birçok yerde; ekonomik koşullar, geleneksel değerler, yetersiz altyapı ve toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle kız çocuklarının okula gitmesi engellenmektedir. Bu durum, onların sadece eğitimden mahrum kalmalarına değil, aynı zamanda gelecekteki yaşamlarında da sınırlı fırsatlar ile karşılaşmalarına yol açmaktadır.

Birçok araştırma, eğitilmiş kadınların daha sağlıklı bir yaşam sürdüğünü, daha yüksek gelir elde ettiğini ve toplumlarını daha iyi bir şekilde dönüştürdüğünü göstermektedir.

Kız çocuklarının eğitime yatırım yapmak, sadece onlara değil, tüm topluma fayda sağlar. Eğitilmiş kadınlar, çocuklarına daha iyi bir eğitim verme, toplumlarına sağlık ve refah getirme konusunda önemli bir rol oynarlar. Ayrıca, ekonomik kalkınma açısından da kadınların iş gücüne katılımı, ülkelerin kalkınmasında önemli bir etken olmuştur. Bu nedenle, kız çocuklarının eğitimi, sadece bireysel bir hak değil, aynı zaman-

da toplumsal bir zorunluluktur.

Tüm bunları özetleyecek olursak, kız çocuklarının eğitimi, sadece onların yaşam kalitesini artırmakla kalmaz, aynı zamanda toplumların daha adil, daha eşitlikçi ve daha güçlü bir şekilde gelişmesine olanak tanır. Her kız çocuğunun eğitilmesi, tüm insanlık için büyük bir yatırımdır ve bu nedenle tüm toplumlar, kız çocuklarının eğitimine gereken önemi vermelidir.

Katya Menteşe - Elin Alkanlı
11/B

Kız çocuklarına ilham veren mücadeleci bir ruh: Anila Bukhari

'Ben oyum
Geceyi bekleyen.
Ben oyum
Gücü kim eşitliyor?
Onun ışığının.'

Butch Decatoria

İşte bu noktada bizlere 'toplumsal cinsiyet eşitliği' ve 'kız çocuklarının eğitimi' hakkında ilham veren Pakistanlı şair Anila Bukhari'den bahsetmek istiyoruz:

Anila Bukhari, Pakistan asıllı Asyalı bir ailenin kızı olarak dünyaya geldi. Çok sayıda zorlukla karşılaşmasına rağmen, ailesinin ilk yazarı olarak yoluna devam etti. Şiirleri 50 farklı ülkeye ulaştı, çeşitli antolojilerde ve uluslararası dergilerde yer aldı.

Anila'nın tutkusu çocuk haklarını, yetim çocukları ve kız çocuklarının eğitimini savunmaktır. Toplumsal sorunları ele alan çeşitli kitaplar yazmış ve Kasım 2023'te Londra'da Parlamento Meclisi tarafından verilen prestijli Uluslararası Toplum Hizmeti Ödülü de dahil olmak üzere çok sayıda ödülle onurlandırılmıştır. Etkileyici şiirleri Florida'nın ünlü galerisi gibi tanınmış sanat galeri-

lerinin yanı sıra Kolombiya ve Filipinler'deki Kape Coffee Shop'ta da sergilendi. Anila'nın şiirleri Amerika Birleşik Devletleri'nde de yayımlanmış ve eserleri birçok yerde sergilenmiştir. Merhamet duygusuyla hareket eden Anila, evsiz çocuklara oyuncak bebekler bağışlamış ve saçlarını kaybeden genç kanser hastalarına saç perukları sağlamıştır. "Girls Shine" adlı projesi dünya çapında 15 ülkede 50 okulda uygulanarak kız çocuklarını güçlendirmiş ve eğitimi teşvik etmiştir.

Anila'nın şiirleri, biri New York'ta olmak üzere prestijli uluslararası şiir okuma etkinliklerinde okundu. Kapsayıcılığın öneminin farkına vararak, özellikle görme engelli bireylere hitap eden bir YouTube kanalı oluşturdu. Eğitimin gücüne inanan Anila, Endonezya ve Makedonya'da küçük ahşap kütüphaneler kurarak kız çocuklarının kaynaklara erişiminin olmadığı yoksul bölgelere odaklandı. Ayrıca 50 mülteci şaire bir platform sağlayarak eserlerini yayınladı ve seslerini yükseltti. Anila Bukhari, şiirleri İtalya'daki uluslararası festivallerde yer alan en genç Pakistanlı şair olarak tarihe geçmiştir. Şiirleri ve kitapları aracılığıyla kritik toplumsal meselelere ışık tutmaya ve başkalarına dünyada olumlu bir fark yaratmaları için ilham vermeye devam ediyor.

Janin Gatil Demirci 11/B

Wings of Knowledge

*I'm a Girl, Don't Break My
Wings,
Let me soar with the joy learning
brings.
In this world of challenges, I
face,
Education is my saving grace.
An orphan, I've known
hardship's touch,
No shoes on my feet, but a pen
I clutch.
Toys don't entice, books are my
desire,
With knowledge, my dreams will
reach higher.
Don't burden me with adult
strife,
Let childhood be a time of life.
Give me the gift of knowledge's
sip,
For education, I'll take the leap.*

*I'll polish shoes, bathe the dogs,
I'll do whatever it takes, no logs.
But don't steal from me the right,
To education's guiding light.*

*I'm not asking for pizza or pastry,
Just the chance to learn, oh so
necessary.
God made me poor, that's true,
But it's in your hands to help me
through.*

*So let me carry a bag filled with
books,
Unlocking minds, with curious*

looks.

*Education is my path to rise,
To shape my future, reach the
skies.*

*I'm a girl, with dreams so grand,
Give me knowledge, hand in
hand.*

*Don't break my heart, don't clip
my wings,
With education, my spirit sings.*

Anila Bukhari

Kız Çocukları Günü Nasıl Ortaya Çıkmıştır ve Önemi Nedir?

Dünya Kız Çocukları Günü, kız çocuklarının haklarına dikkat çekmek ve karşılaştıkları zorluklara çözüm üretmek amacıyla her yıl 11 Ekim'de kutlanmaktadır. Böyle bir özel gün, Birleşmiş Milletler tarafından 2012 yılında ilan edilmiştir. Amacı kız çocuklarının eğitim, sağlık, eşitlik ve güvenlik gibi temel haklara erişimini sağlamak ve cinsiyet ayrımcılığına son vermektir.

11 Ekim Kız Çocukları Günü Nasıl Ortaya Çıktı?

Dünya genelinde kız çocukları, erkek çocuklara göre daha fazla zorlukla karşılaşmaktadır. Birçok kız çocuğu erken yaşta evlendiriliyor, eğitime erişimde sıkıntı yaşıyor veya şiddete maruz kalıyor. Bu duruma dikkat çekmek ve kız çocuklarının haklarını korumak için Kanada'nın

önerisiyle Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, böyle bir gün ilan etmeye karar verdi.

Bu Günün Önemi Nedir?

Dünya Kız Çocukları Günü'nün önemi şunlardır:

- 1.Eğitime Dikkat Çekmek: Kız çocuklarının eğitim hakkını vurgular. Eğitimli kız çocukları, toplumun gelişmesinde büyük rol oynar.
- 2.Erken Evliliklere Karşı Çıkmak: Erken yaşta evliliklerin önüne geçmeyi hedefler.
- 3.Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Kız çocuklarının da erkek çocuklar kadar eşit haklara sahip olduğunu hatırlatır.
- 4.Gelecek İçin Umut: Kız çocuklarının güçlü, sağlıklı ve özgüvenli bireyler olarak yetişmesi sağlanırsa, daha adil ve gelişmiş bir dünya mümkün olur.

Nayra Temir - Tibelya Yıldırım

Akdeniz'e İnen İstilacı Türler ve Etkileri

Son yıllarda Akdeniz'de biyolojik çeşitliliği tehdit eden istilacı türlerin artışı dikkat çekiyor. İklim değişikliği, deniz trafiği ve Süveyş Kanalı'nın açılması gibi etkenler, Akdeniz ekosistemine zarar veren yabancı türlerin yayılmasına yol açtı. Bu istilacı türler, yerel türlerle rekabet ederek ve onların yaşam alanlarını işgal ederek dengeyi bozuyor.

Süveyş Kanalı'nın Rolü

1869 yılında açılan Süveyş Kanalı, Akdeniz ile Kızıldeniz'i birbirine bağlayan stratejik bir su yoludur. Bu bağlantı, Akdeniz'e Kızıldeniz'den gelen istilacı türlerin girişini kolaylaştırdı. Bu duruma "Lessepsiyen Göç" adı verilmektedir. Özellikle iklim değişikliğiyle birlikte su sıcaklıklarının artması, tropik kökenli bu türlerin Akdeniz'de hızla yayılmasını teşvik etti.

İstilacı Türlerin Akdeniz'deki Ekolojik Etkileri

Akdeniz'e giren başlıca istilacı türler arasında balon balığı (*Lagocephalus sceleratus*), aslan balığı (*Pterois miles*), ve deniz kestanesi (*Diadema setosum*) gibi deniz canlıları bulunur. Bu türler, yerli türlerin besin kaynaklarını tüketerek, onları yaşam alanlarından sürmekte ve balıkçılığı olumsuz etkilemektedir. Örneğin, balon balığı hem balıkçılara zarar vermekte hem de zehirli yapısı nedeniyle insan sağlığını tehdit etmektedir.

Ayrıca, bu istilacı türlerin çoğu avcı olmadığı için, doğal bir denetim mekanizmasına sahip değildir. Bu da onların hızlı bir şekilde çoğalarak ekosistemin dengesini bozmasına neden olur. Besin zincirinin bozulması, diğer deniz canlılarını da etkileyerek bölgedeki biyolojik çeşitliliği ciddi anlamda tehdit eder.

Ekonomik ve Sosyal Etkiler

İstilacı türlerin çoğalması, yalnızca ekolojik dengeyi değil, aynı zamanda bölgedeki balıkçılık sektörünü ve turizmi de olumsuz yönde etkilemektedir. Akdeniz kıyılarında yaşayan birçok balık türünün popülasyonunun azalması, balıkçılık sektörünü zor durumda bırakmaktadır. Ayrıca, zehirli ve tehlikeli deniz canlılarının sahillerde görülmesi, bölgeye gelen turist sayısında azalmaya neden olabilir.

Sucul bitki

Katil Yosun (*Caulerpa taxifolia*)

Türkiye'deki Yayılışı: 2006 yılında Süveyş Kanalı aracılığı ile İskendurun Körfezine girmiş ve 2010 yılında İzmir Çeşme altı yakında Yolluca Askeri Bölgesinde tespit edilmiştir. 1988'de Fransa, İtalya, İspanya ve Hırvatistan kıyılarına yayılmıştır.

Geliş yolu: 1984 yılında Fransa'da bulunan Monaco Su Altı Bilimleri Enstitüsü'nden kaçtığı bilinmektedir. İskenderun Körfezine ise Süveyş kanalı vasıtasıyla girmiştir.

Sürüngenler

Singapur Kaplumbağası (*Trachemys scripta elegans*)

Doğal Yayılış Alanı: Anavatanları Kuzey Amerika'nın güney bölgeleri olan, Florida ve Meksika'dır.

Türkiye'deki Yayılışı: Akvaryumda süs hayvanı olarak kullanılmasından dolayı Türkiye'nin bazı bölgelerinde bulunmakla beraber özellikle Antalya, Mersin ve İzmir'deki bazı tatlı sularda popülasyonlar oluşturmuş durumdadır.

Geliş yolu: Akvaryumculuk

Bitkiler

Kokar Ağaç, Aylandız (*Ailanthus altissima*)

Doğal Yayılış Alanı: Uzak Doğu

Türkiye'deki Yayılışı: Başta Ege, Batı Karadeniz ve Marmara Bölgesinin kırsal ve kentsel alanlarda yayılabildiği gibi, doğal orman ve tarım arazilerimizde de gelişim göstermektedir.

Geliş yolu: Peyzaj amaçlı olarak ithal edilmiştir.

Memeliler

Sıçan (*Rattus rattus*)

Doğal Yayılış Alanı: Hindistan

Türkiye'deki Yayılışı: Gemilerle bütün dünyaya yayılmıştır. Tüm Türkiye'de yayılış göstermektedir.

Geliş yolu: Gemilerle taşınmıştır.

Kuşlar

Yeşil Papağan (*Psittacula krameri*)

Doğal Yayılış Alanı: Pakistan, Hindistan ve Nepal gibi güney Asya ülkeleriyle Sudan, Etiyopya, Somali ve Uganda gibi Afrika ülkelerinde doğal olarak yayılış gösterirler.

Türkiye'deki Yayılışı: Türkiye'deki ilk kayıt 1976 yılında Kavaklıdere-Ankara'da kaydedilmiştir. En yüksek popülasyonlar Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük şehirlerde kaydedilmiştir. Samsun, Şanlıurfa, Gaziantep, Muğla, Burdur, Kırşehir, Adana, Balıkesir ve Adapazarı'nda 2000'li yıllara kadar görülmüştür. Daha sonra Antalya ve Yalova'da görülmeye başlanmıştır. Son yıllarda Ankara'da özellikle Atatürk Orman Çiftliği arazisi dahilinde bulunan ağaçlık alanlarda görülmektedir. Türkiye'de fazlaca görüldükleri bir diğer yer de İzmir'dir. Buca'da ve özellikle de Bornova ilçesinde bulunan Ege Üniversitesi yerleşkesinde fazlaca görülmektedirler.

Geliş Yolu: Türün Türkiye'ye yerleşmesiyle ilgili rivayetler vardır. Bunlar; "Esenboğa havalimanının kargo bölümünden kaçmış olmaları" ve "1. Körfez Savaşı sırasında bu bölgeye gelmeleri" şeklindedir.

Balıklar

Taş Balığı (*Synanceia verrucosa*) :

Doğal Yayılış Alanı: Pasifik Okyanusu, Hint Okyanusu

Türkiye'deki Yayılışı: Doğu Akdeniz, Adana-Yumurtalık

Geliş Yolu: Süveyş Kanalı

Aslan balığı (*Pterois miles*) :

Doğal Yayılış Alanı: Batı İndo Pasifik

Türkiye'deki Yayılışı: Doğu Akdeniz. Türkiye sularına gireli henüz 1 yıl olmuştur.

Geliş Yolu: Süveyş Kanalı

Doğu Amerika Sivrisinek Balığı
(Gambusia holbrooki):

Türkiye'deki Yayılışı: Antalya Havzası, Muğla çevresi, Eğirdir Kovada Gölleri, Yuvarlak çay, Dipsiz-Çine çayı, Van Gölü havzası, Akşehir Gölü'nde bulunmaktadır.

Geliş yolu: Sivrisinekle ve sıtma hastalığıyla mücadele için Fransızlar tarafından Amerika'dan getirilerek 1930'lu yılların başında Hatay bölgesine aşılanmıştır

Omurgasızlar

Deniz Kestanesi (Diadema setosum)

Doğal Yayılış Alanı: İndo-Pasifik

Türkiye'deki Yayılışı: Akdeniz kıyıları, Türkiye'de Kaş Antalya'da görülmektedir.

Geliş Yolu: Süveyş Kanalı ve gemilerin balast suyu

Deniz Çıyanı (Eurythoe complanata)

Doğal Yayılış Alanı: Hint, Pasifik ve Atlantik Okyanusu ile Akdeniz ve Kızıldeniz

Türkiye'deki Yayılışı: Akdeniz'in kıyı bölgeleri

Geliş Yolu: Kızıldeniz'den Süveyş Kanalı ve Atlantik

Okyanusu'ndan gemi yoluyla gelmiştir.

Çözüm Önerileri ve Gelecek Perspektifleri

İstilacı türlerle mücadele etmek için çeşitli stratejiler geliştirilmelidir. Bunlar arasında denizcilik faaliyetlerinin denetlenmesi, istilacı türlerin kontrol altına alınması ve yerel ekosistemlerin korunmasına yönelik politikalar geliştirilmesi yer alır. Ayrıca, istilacı türlerin izlenmesi ve erken müdahale ile bu türlerin yayılmasının önlenmesi önemlidir. Deniz koruma alanlarının genişletilmesi ve kamu bilincinin artırılması da uzun vadeli çözümler arasında sayılabilir.

Akdeniz'in biyolojik çeşitliliğini korumak hem çevresel hem de ekonomik açıdan büyük bir öneme sahiptir. İstilacı türlerle mücadelede uluslararası iş birliği ve etkili yönetim stratejileri uygulanmadığı takdirde, bölgenin doğal zenginlikleri geri dönüşü olmayan şekilde zarar görebilir.

Kaynakça

Türkiye'deki En Tehlikeli İSTİLACI YABANCI TÜRLER - Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü – sf 10, sf 22, sf 29, sf 34, sf 41, sf 45, sf 52-53, sf 58, sf 59

Doğu Amerika Sivrisinek Balığı (Gambusia holbrooki):

https://en.wikipedia.org/wiki/Eastern_mosquitofish#/media/File:EasternMosquitoFishJG_Female.jpg

Deniz Çıyanı (Eurythoe complanata)

<https://www.inaturalist.org/photos/59156238>

Katil Yosun (Caulerpa taxifolia)

<https://medium.com/dili-turkce-in-turkish/katil-yosun-caulerpa-taxifolia-akdenizin-ba%C5%9Fa-%C3%A7%C4%B1kmas%C4%B1-gereken-bir-ba%C5%9Fka-dert-ae1e-de542c53>

Singapur Kaplumbağası (Trachemys scripta elegans)

<https://www.inaturalist.org/photos/107072446>

Kokar Ağaç, Aylandız (Ailanthus altissima)

[https://en.wikipedia.org/wiki/Ailanthus_altissima#/media/File:G%C3%B6tterbaum_\(Ailanthus_altissima\).jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Ailanthus_altissima#/media/File:G%C3%B6tterbaum_(Ailanthus_altissima).jpg)

Sıçan (Rattus rattus)

<https://datazone.darwinfoundation.org/en/checklist/?species=5245>

Yeşil Papağan (Psittacula krameri)

<https://www.inaturalist.org/photos/2035460>

Taş Balığı (Synanceia verrucosa) :

https://www.scientificlib.com/en/Biology/Animalia/Chordata/Vertebrata/SynanceiaVerrucosa01.html#google_vignette

Deniz Kestanesi (Diadema setosum)

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/cc/Diadema_setosum_Oman.JPG/220px-Diadema_setosum_Oman.JPG

Aslan balığı (Pterois miles) :

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e5/Common_lionfish_at_Shaab_Angosh_reef.JPG/800px-Common_lionfish_at_Shaab_Angosh_reef.JPG

Japonya'daki İstilacı Türler ve Ekosistem Üzerindeki Etkileri

Japonya, coğrafi konumu ve gelişmiş deniz ticareti nedeniyle istilacı türlerin girişine karşı savunmasız bir ülkedir. Son yıllarda, özellikle ticaret yolları ve iklim değişikliği gibi faktörler, yabancı türlerin Japonya'nın ekosistemine girişini kolaylaştırmıştır. Bu istilacı türler, yerli türleri tehdit ederek, tarım, balıkçılık ve yerel ekosistem üzerinde ciddi sorunlara yol açmaktadır.

İstilacı Türlerin Giriş Nedenleri

Japonya'ya istilacı türlerin yayılmasının başlıca nedenleri arasında küresel ticaret, tarımsal faaliyetler, seyahat ve balast suyu taşımacılığı gibi insan kaynaklı faaliyetler yer almaktadır. Gemilerin balast suları, özellikle deniz canlılarını istemsizce taşıyarak Japonya'ya yabancı türlerin gelmesine sebep olmuştur. Ayrıca, insan eliyle kasıtlı olarak getirilen bazı türler de kontrolden çıkarak istilacı hale gelmiştir.

Japonya'daki Başlıca İstilacı Türler

1. Çizgili Keten Kelebeği (*Cydalima perspectalis*): Asya kökenli bu böcek, özellikle Japonya'daki bitkiler üzerinde büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Özellikle ormanlık alanlarda bitkilerin yapraklarını tüketerek, bitkilerin sağlığını ciddi ölçüde zayıflatmakta ve doğal ekosistemi tehlikeye atmaktadır.

2. Yeşil Yılanbaş Balığı (*Channa argus*): Kuzey

Amerika'dan ithal edilen ve Japonya'nın tatlı su ekosistemlerinde hızla yayılmış olan bu balık, yerli balık türlerini avlayarak onların nüfusunu azaltmıştır. Ayrıca, yüksek üreme oranı nedeniyle diğer tatlı su balıkları ile rekabet ederek ekosistemde dengesizlik yaratmıştır.

3. Amerikan Rakunu (*Procyon lotor*): Başlangıçta evcil hayvan olarak Japonya'ya getirilen rakunlar, serbest kaldıktan sonra hızla üremiş ve tarımsal alanlarda büyük zarara neden olmuştur. Rakunlar, hem tarım alanlarını tahrip etmekte hem de yerli hayvan türlerine yönelik tehdit oluşturmaktadır.

4. Kırmızı Ateş Karıncası (*Solenopsis invicta*): Amerika kökenli bu tür, Japonya'daki yerel karınca türleriyle rekabet etmekte ve hem ekosisteme hem de insan sağlığına zarar vermektedir. Zehirli ısırıkları nedeniyle insan sağlığı için de tehlikeli olan bu karıncalar, aynı zamanda ekosistemin dengesi üzerinde baskı oluşturmaktadır.

İstilacı Türlerin Ekolojik ve Ekonomik Etkileri

Japonya'daki istilacı türlerin en önemli etkisi ekosistem üzerinde gözlemlenmektedir. Bu türler, yerli flora ve fauna ile rekabete girerek, ekosistemin dengesini bozar. Özellikle bitki örtüsü üzerinde ciddi etkiler yaratan istilacı türler, tarımsal üretime de zarar verebilir. Örneğin, Japonya'nın tarım sektörüne zarar veren rakun ve bazı böcek türleri, ürün kayıplarına neden olarak ekonomik zarar yaratmaktadır.

İstilacı türlerin bir diğer etkisi ise biyolojik çeşitliliği tehdit etmeleridir. Yerli türlerin habitatlarını işgal

eden bu türler, besin zincirinde dengesizliklere yol açarak bazı türlerin neslinin tükenmesine sebep olabilir.

Japonya'nın Mücadele Stratejileri

Japonya, istilacı türlerle mücadele etmek amacıyla çeşitli stratejiler geliştirmiştir. Bu stratejiler arasında karantina önlemleri, biyolojik kontrol yöntemleri ve halkın bilinçlendirilmesi yer almaktadır. Özellikle ticaret yolları üzerinden ülkeye giriş yapan türlerin kontrol altına alınması amacıyla limanlarda sıkı denetimler yapılmaktadır.

Ayrıca, istilacı türlerle biyolojik mücadele yöntemleri kullanılmaktadır. Örneğin, tarım zararlılarıyla mücadelede doğal avcılarının kullanılması, kimyasal ilaç kullanımını azaltarak çevre dostu bir çözüm sunmaktadır. Bununla birlikte, istilacı türlerin yayılmasının önlenmesi için ekosistem izleme ve araştırma çalışmaları da önemli rol oynamaktadır.

Sonuç

Japonya'da istilacı türler hem ekolojik hem de ekonomik açıdan büyük tehditler oluşturmaktadır. Yerel biyolojik çeşitliliği korumak ve ekosistemin dengesini sağlamak için istilacı türlerin kontrol altına alınması hayati önemdedir. Bu soruna karşı ulusal ve uluslararası iş birliği ile etkili mücadele stratejileri geliştirilmeli ve sürdürülebilir çözümler uygulanmalıdır.

Ayk Can NİŞAN
Minas Kami DANACI
Hubiyar Arat TEKER

KAYNAKÇA:

WIKİPEDIA-BRİTANICA

Çizgili Keten Kelebeği (*Cydalima perspectalis*): https://en.wikipedia.org/wiki/Cydalima_perspectalis#/media/File:Cydalima_perspectalis_MHNT_Imago.jpg

Yeşil Yılanbaş Balığı (*Channa argus*): https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/08/Snakehead_-_Channa_argus.jpg

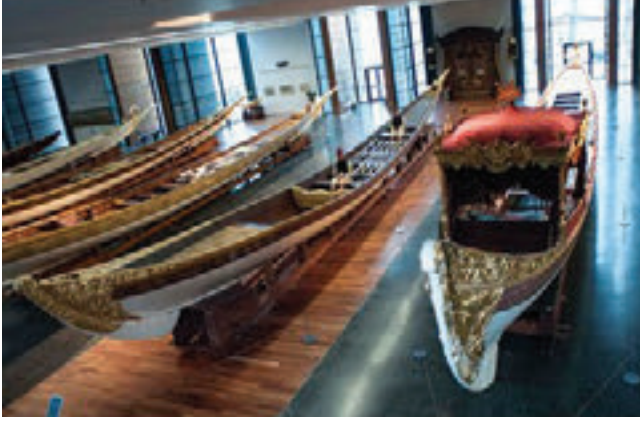
Amerikan Rakunu (*Procyon lotor*):

https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Raccoon_%28Procyon_lotor%29_3.jpg

Kırmızı Ateş Karıncası (*Solenopsis invicta*):

<https://bugguide.net/node/view/1708800/bgpage>

Denizcilik Müzesi: Bilgilendirici Bir Tanıtım

Denizcilik Müzesi Nedir?

Türkiye'nin en büyük denizcilik müzesi olan İstanbul Denizcilik Müzesi, Osmanlı İmparatorluğu'nun ve modern Türkiye'nin denizcilik tarihine ışık tutan çok sayıda eseri barındıran önemli bir kültürel merkezdir. Müze, 1897 yılında Bahriye Nazırı Bozcaadalı Hasan Hüsnü Paşa tarafından kurulmuştur ve İstanbul'un Beşiktaş semtinde yer alır.

Müzedede yaklaşık 20 bin eser sergilenmektedir. Sergilenen eserler arasında Osmanlı denizciliğine ait gemiler, haritalar, sancaklar, seyir aletleri, gemi modelleri ve denizcilikle ilgili çeşitli objeler bulunmaktadır. Müzenin koleksiyonu, Türk denizcilik tarihinin zenginliğini ve denizle olan güçlü bağını ortaya koyar.

1.Tarihi Kadırgalar ve Saltanat Kayıkları:

Osmanlı padişahlarının kullandığı görkemli saltanat kayıkları müzenin en dikkat çeken eserlerindendir. Özellikle Sultan Abdülaziz'e ait olan görkemli saltanat kayığı, zengin detaylarıyla göz kamaştırır.

2.Haritalar ve Seyir Ekipmanları:

Denizcilik tarihinde kullanılan pusulalar, usturlaplar, teleskoplar ve haritalar, Türk denizcilik tarihinin bilimsel yönünü yansıtır

4.Çanakkale Savaşı ile İlgili Belgeler:

Çanakkale Deniz Savaşı'na dair çeşitli objeler, belgeler ve hatıralar da bu müzede sergilenir.

Osmanlı donanmasından modern Türk denizcilik tarihine kadar uzanan dönemde kullanılan gemilerin modelleri, ziyaretçilere denizcilik tarihine dair görsel bir rehber sunar.

Denizcilik Müzesi, Türk denizcilik tarihinin zenginliğini ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtan bir kültür hazinesidir. Müze, denizcilik tarihine olan ilginin artmasına, tarih bilincinin gelişmesine ve denizcilik kültürünün gelecek kuşaklara aktarılmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, Osmanlı İmparatorluğu'nun denizcilik gücünü ve denizcilikle olan bağını anlamak açısından da eşsiz bir kaynaktır.

Ziyaretçiye Sağladığı Deneyim

Denizcilik Müzesi, görkemli tasarımı ve interaktif sergi alanlarıyla her yaşta ziyaretçiye hitap eder. Özellikle tarih ve denizcilikle ilgilenenler için büyüleyici bir deneyim sunar. Ayrıca müze, yıl boyunca çeşitli etkinliklere ve sergilere ev sahipliği yapmaktadır.

Kişisel İzlenimler

"İstanbul Denizcilik Müzesi, tarihe adeta bir yolculuk sundu. Çanakkale Deniz Savaşı bölümünde sergilenen objeler ve belgeler beni derinden etkile-

di. Özellikle savaşta kullanılan ekipmanlar ve gemi modelleri, o dönemin ruhunu hissettiriyordu. Tarihi belgeler ve haritalar sayesinde savaşın stratejik boyutunu anlamak mümkün oldu. Müze, hem denizcilik tarihine meraklı olanlar hem de geçmişe tanıklık etmek isteyenler için eşsiz bir deneyim sunuyor.” (Nayra Temir)

“Denizcilik Müzesindeki Çanakkale Deniz Savaşı bölümü, tarihi yakından hissettiriyor. Savaş gemisi

maketleri, haritalar ve objelerle o dönemin ruhunu görmek mümkün. Sergi, hem bilgi verici hem de duygusal açıdan etkileyiciydi.” (Tibelya Yıldırım)

Tarihin Sıfır Noktası Göbeklitepe

Göbeklitepe, insanlık tarihini şekillendiren bir arkeolojik keşif olarak, Şanlıurfa'nın 15 kilometre kuzeydoğusunda yer almaktadır. Günümüzden 12.000 yıl öncesinde, Neolitik Çağda tarihlenen bu yapı, tarihin bilinen en eski tapınağı olarak kabul edilir. Göbeklitepe, 1963 yılında İstanbul ve Chicago üniversitelerinin yüzey araştırmaları sırasında keşfedilmiş, ancak gerçek önemi 1990'lı yıllarda Alman arkeolog Klaus Schmidt tarafından yapılan kazılarla anlaşılmıştır. Bu kazılar, tarımın ve yerleşik hayatın henüz başlamadığı bir dönemde inşa edilen bu anıtsal yapının, avcı-toplayıcı topluluklar tarafından yapıldığını ortaya koymuştur.

Göbeklitepe'deki en dikkat çekici yapılar, T şeklindeki devasa dikilitaşlardır. Bu taşlar, geometrik şekiller, hayvan figürleri ve soyut sembollerle süslenmiştir. Özellikle yılan, tilki, boğa gibi hayvan figürleri, bu toplumun inanç sistemine dair ipuçları sunar. Taşların işlenme şekli ve boyutları, dönemin teknolojik kapasitesinin çok ötesindedir ve bu yapıların inşasında karmaşık bir toplumsal organizasyon gerektiğini gösterir. Göbeklitepe, aynı zamanda tapınma ve ritüel amaçlı kullanılan bir merkez olarak kabul edilmektedir. Buluntular, bu yapıların yalnızca bir yerleşim yeri değil, çevredeki topluluklar için dini ve sosyal bir odak noktası olduğunu göstermektedir.

Göbeklitepe'nin önemi, yalnızca arkeolojik buluntularla sınırlı değildir. Bu keşif, tarih öncesi dönemlere dair geleneksel anlayışları sorgulatmış, tarımın ve yerleşik hayatın dini inançlardan sonra gelişmiş olabileceği fikrini ortaya koymuştur. Unesco Dünya Mirası Listesi'ne alınan Göbeklitepe, yalnızca bilim dünyasında değil, aynı zamanda kültürel ve turistik açıdan da ilgi odağıdır. Tarihin sıfır noktası olarak adlandırılan bu alan, geçmişin sırlarını aydınlatmaya devam ederken, insanlık tarihine bakış açımızı değiştirmiştir. Göbeklitepe, hem geçmişimizi gösteren bir hazine hem de geleceğe yönelik bir ilham kaynağıdır.

Bilim- fen ve teknoloji kulübü öğrencilerimiz 2015-2016 eğitim öğretim yılında okulumuz Surp Haç Tıbrebank'tan mezun olan Arsen DEMİROĞLU ile bir araya gelerek kendisi ile bir röportaj gerçekleştirdi.

Hangi okullarda eğitim aldınız?

2016 yılında Surp Haç Tıbrebank lisesinden mezun olup, Yıldız Teknik Üniversitesi fizik bölümüne başladım. 2021 yılında fizik bölümünden mezun oldum ve aynı sene yine Yıldız Teknik Üniversitesi'nde yüksek lisansa başladım. Onu takip eden süreç içerisinde Eskişehir Teknik Üniversitesi fizik bölümünde araştırma görevlisi kadrosunu kazanınca, burada işe başlayıp yüksek lisans eğitimimi de geçiş yaparak ve burada tamamladım. 2024 yazı itibarıyla Eskişehir Teknik Üniversitesi fizik bölümü yüksek lisansından mezun oldum ve 2024- 2025 eğitim yılı güz döneminde Eskişehir Teknik Üniversitesi'nde doktora başladım. Aynı zamanda dönem içerisinde öğrencilerin laboratuvar derslerini asiste ediyorum. Mekanik, elektrik ve termodinamik gibi bazı derslerin deneylerini yaptırıyorum.

Surp Haç Tıbrebank'ı nasıl hatırlıyorsunuz? Lise yıllarınız nasıl geçti?

Tıbrebank yıllarım çok keyifli geçti. Benim yatılı okuma fırsatım oldu. Bu da lise hayatını benim için çok keyifli kıldı, inanılmaz bir bağ kurmuştuk ve gerçek anlamda bir aile ortamımız vardı, sözcüklere dökmekte çok zorlanıyorum, Surp Haç Tıbrebank'ta harika bir lise hayatı geçirdim. Bu yüzden çok mutluyum ve hala anılarımı aileme ve iş arkadaşlarıma anlatıyorum. Benim için çok değerli anılar.

Aldığımız eğitim de bir o kadar güzel ve değerliydi, bana her anlamda bir sürü şey kattı. Özellikle üniversiteye hazırlandığımız son sene okuldan ve öğretmenlerimizden çok destek gördük. Hedefimize ulaşmak için, gerektiğinde birbir ders ve destek verdiler, öğretmenlerimiz bize her anlamda çok çok yardımcı oldu. Bütün bu özveriye unutmak mümkün değil. Bu anlamda okulum ve

öğretmenlerime çok minnettarım. Böyle bir okulda olmak benim için büyük bir mutluluk ve şanstı. Surp Haç Tıbrebank'ın mezunu olmak benim için büyük bir gururdur.

Neden fizik bölümünü seçtiniz, yaptığınız seçimden memnun musunuz?

Fizik okumuş olmaktan gayet memnun ve mutluyum. Çünkü bir fizikçi olarak çalışma alanım çok geniş. Teorik veya deneysel alanlarda çalışma fırsatım var. Bunları size örnekleyecek olursam; sağlık veya endüstriyel alanları, savunma sanayisi, dedektörler gibi birçok alanda çalışma imkanım var. Peki neden fizik? Hepimiz hayatımızın çeşitli dönemlerinde bir şeyleri merak ediyoruz. Özellikle lise çağlarında dünyayı anlamaya başlayınca bu merak alanlarımız konularına göre derinleşiyor ve artıyor. Lise zamanlarımda benim de fizik alanında merak ettiğim şeyler olduğunu keşfettim ve bu

da beni fizik okumaya yöneltti. Örneğin, bir maddenin elektriği neden ve nasıl iletildiğini merak ediyordum. Bir diğer sebebi ise fizik okumaya başladığım zaman fizik konularının ne kadar geniş ve kapsamlı olduğunu fark ettim. Az önce bahsettiğim gibi fiziğin birçok alt dalı var özellikle son sınıfta daha çok alana yönelebiliyoruz. Mesela medikal fizik, nükleer fizik, katıhal fiziği, astrofizik gibi çalışma alanları var. Bu fazla çalışma alanları da açıkçası benim isteğimi perçinledi. Çünkü, bir alanda çalışmalar yapıp yeterli bilgi ve birikime sahip olunca, ona benzer başka bir alana geçmek zor olmuyor. Ya da diyelim fizik bölümünü okudun ve sonra fizik alanında çalışmak istemedin. Medikal fizik alanına yönelip oradan sağlık alanına geçiş de yapabilirsin. Bu da bir artı benim için. Son olarak lisedeki fizik öğretmenim Baron Serkan Kıyıcı'nın da etkisi ve yönlendirmesiyle fiziği seçtim. İyi ki de yönlendirmiş.

Fizik bölümü eğitiminden bahsedebilir misiniz okurken zorlandınız mı ?

4 senelik lisans fizik eğitiminde fizik bölümü için en temel dersleri görüyoruz. Zorlandım mı? Tabi ki zorlandım. Çünkü fizik genel olarak diğer bölümlere bakıldığında hani en zor denilebilecek bölümlerden birisi, belki de en zor bölüm.

Mesela bu konuda size küçük bir anekdot aktarmak istiyorum. Ben lisans öğrencisiyken bölümümüzde daha önce tıp eğitimi almış ancak hedefinin bu olmadığına karar vermiş bir sınıf arkadaşımız hatta bir büyüğümüz hekim abimiz vardı. Zamanında fizik eğitimi almak istemiş ve çevresel sebeplerden dolayı Tıp eğitimi almış. İlgi alanı doğrultusunda tıp eğitimini bitirdikten sonra fizik eğitimine başlamıştı. Bunu neden anlatıyorum kendisi bize fizik bölümü tıptan daha zor demişti,

öğrencilik yıllarını kıyasladığında fizik eğitiminde tıp eğitimine göre daha çok zorlandığını dile getirmişti. Gerçekten zor bir bölüm. Ama bu sizde bir umutsuzluk ve korku oluşturmaz. Çünkü eğer disiplinli olur ve düzenli çalışsanız fizik veya bambaşka bir bölümü rahatlıkla okuyabilirsiniz.

Fizik eğitiminin içeriğine gelecek olursak, ilk iki sene en temel fizik derslerini aldık. Devamında 3. sınıfta ise kuantum fiziği elektromanyetik teori klasik mekanik gibi temel teorik dersleri aldık. Takip eden son senede ise alana yönelik seçmeli dersler aldık ve kendimizi alanda geliştirdik. Seçmeli derslerimiz katıhal fiziği, X ışınları, amorf yapılar, yarı iletken malzemeler gibi derslerdi. Özetlersek ilk iki sene temel ortak dersler ardından alana yönelik dersler alarak kendimizi geliştiriyoruz.

Bir öğrenci olarak Yıldız Teknik Üniversitesi ve Eskişehir Teknik Üniversitesi size neler kattı?

Yıldız Teknik Üniversitesi'nde öğrenciliğim geçti, Eskişehir Teknik Üniversitesi'nde ise çalışma hayatım geçmekte o yüzden bu iki üniversiteyi farklı bakış açılarıyla değerlendirebilirim. Yıldız Teknik Üniversitesi sosyal hayat ve öğrencilik olarak değerlendirsek bana çok şey kattı ve öğretti. Türkiye'nin köklü ve iyi üniversitelerinden biri olması ve diplomasının Dünya'da geçerliliğinin denkliliğinin olması anlamında artılarının fazla olduğunu düşünüyorum. Eskişehir Teknik Üniversitesi yeni bir üniversite olmasına rağmen bilimsel çalışmalara ve projelere çok önem vermekte bu bağlamda beni geliştirmekte. Çalışma hayatımın da burada olması daha çok laboratuvar deneyimi ve bilimsel çalışmada bulunma imkanı yarattı. Bera-ber çalıştığım hocamın da bana gelişimim konusunda katkısı çok

oldu. Laboratuvar imkanları sayesinde katı hal fiziğinde çalışmalar yaptım, XRD, UV- Visible spektrometre, SEM gibi birçok cihazın kullanımını öğrendim.

Eskişehirde yaşamaktan memnun musunuz?

Eskişehir İstanbul'a göre yaşaması daha kolay bir yer. Eskişehir daha sakin, trafiği az ve yeşil alanı daha fazla olan bir yer. İstanbul'u çok sevmeme ve daha turistik olmasına rağmen trafik, güvenlik, huzur gibi etmenleri göz önünde bulundurursak Eskişehir daha ön planda.

Şu an üzerinde çalıştığınız bir çalışma var mı?

Katı hal fiziği üzerine çalışıyorum. Genel olarak bahsetmek gerekirse katkılı yarı iletken malzeme ve optoelektronik aygıtlar üzerine çalışıyorum. Yarı iletken malzemelerin özelliklerini değiştirerek onların yeni fiziksel özellikler kazanmasını sağlıyoruz. Örneğin, bant aralığı, kristal yapısı, optik özellikleri gibi fiziksel özellikleri değiştiriyoruz. Katkılı yarı iletkenler konusunda ise (örneğin metal oksitlerin) küçük oranlarda katkılarla değişimlerine inceliyoruz. Optoelektronik aygıtlar ise ışık elektrik etkileşimli aygıtlar, örneğin fotodiyotlar, güneş pili, fototransistörler. Güneş pilleri yenilenebilir bir enerji kaynağı, güneş var olduğu sürece sonsuz bir kaynak olacaktır. Fosil yakıtlara nazaran çok avantajlı. Güneş pilleri tarlaları var, veya evlere kuruluyor evin enerji ihtiyacını karşılıyor. Fotodiyotlar ise güneş enerjisinin şiddetine göre foto akım üretiyor. Yani biz fotodiyot üzerine gelen ışığın şiddetini tahmin edebiliyoruz. Sensör işlevi görüyor. Elektronik devre elemanlarında sensör olarak tercih ediliyor. Sensör olarak kullanılan alanlarda mesela gaz sensörü, yangın sensörü gibi benzer amaçlar için kullanılabilir. Gelişti-

rilmeye çok açık bir alan.

Ben yüksek lisans tezimde nikel oksit tabanlı fotodiyotlar yapıp özelliklerini inceledim. Şu anda da bu çalışmanın makalesini yazıyorum.

İleride ulaşmak istediğiniz hedefler var mı? Bunlar nelerdir?

Benim şu an yaptığım işler daha çok ar-ge çalışmaları, malzemeleri geliştirip bilime katkı sunmak. Seri üretimi olan sanayiye de kullanılan ürünler yapmıyorum şu anda. Gelecekteki amacım daha çok sanayiye yönelik projeler üretmek, aklımda bir kaç fikir de var. Savunma sanayisi için projeler üretmek istiyorum.

Öğrenciliğinizde satranç ile ilgilendiğinizi öğrendik. Satranca olan ilginiz nasıl başladı? Mesleğinizde ve bölümünüzde sizi nasıl etkiledi? Üniversitede satranç turnuvalarına devam ettiniz mi?

Küçükken aslında basketbola çok ilgim vardı. Astım hastalığım nedeniyle devam edemedim. Çocuk yaşta böyle bir şey yaşayınca çok üzülmuştüm. Hastalığımın dolayısıyla evde kalıyordum çok dışarı çıkamıyordum bu da canımı çok sıkıyordu, psikolojim bozuluyordu. Bir gün hiç unutmam annem eve bir gün satranç takımı getirdi. Bana öğretmeye başladı. Evde yapacak bir şeyim de olmadığı için ben de sürekli onunla oynamaya başladım. Bu şekilde ilgim gelişti. 10 sene boyunca yarışmalara, turnuvalara katıldım ve bazı dereceler elde ettim. Satrancın benim hayatıma çok katkısı oldu. Satrancın birçok kazanımı var aslında ama bana göre en önemlisi zaman yönetimi kazanımı oldu. Dolayısıyla hangi işi yapmak istersem isteyeyim zamanımı çok doğru bir şekilde yönetip iyi bir şekilde organize olabiliyorum. Hedefe ulaşmak için ne kadar disiplinli ve

düzen sahibi olursanız o kadar da başarılı olabilirsiniz. Hızlı karar verme yeteneğimi de geliştirdi bu da çok önemli bir kazanım çünkü satranç zamana karşı oynanan bir oyun çoğu zaman oyunlarda 10 saniye 20 saniye gibi kısıtlı sürelerle de düşebilirsiniz, bu gibi durumlarda da en doğru kararı vermeniz gerekir. Bu şekilde zaman yönetimi, disiplinli ve düzenli olma ve hızlı etkili karar verme süreçlerimde satrancın bana katkısı çok büyük oldu.

Üniversitede de sadece yazın katılabildim turnuvalara, daha önce de dediğim gibi bölümüm zor olduğu ve ders dönemlerinde de bir kaç hafta derslere ara vermek mümkün olmayacağı için okul dönemi değil sadece yazın katılabildim.

Son olarak Surp Haç Tıbre-vank öğrencilerine tavsiyeleriniz nelerdir?

Üniversite hayatınız veya ilerideki kariyer planlarınız için şu tavsiyelerde bulunabilirim; en önemlisi ilgi alanlarınızı keşfederek ileriki hayatlarınızda ne yapmak istediklerinizi belirlemek çok önemli. Buna karar verirken de detaylı araştırmalar yapmak güncel konuları takip etmek de önemli çünkü iş yaşamı yeniden şekilleniyor yeni alanlar oluşuyor. Öğretmenlerinize ve etrafındaki insanlara sorular sorun ve tavsiyeler alın. Günün sonunda kendi isteğinizi yapmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum kararlarınızı kendiniz almanız gerekli hangi alanda çalışacağınıza siz karar vermelisiniz. Sonuçta sizin hayatınız, bu hayatı siz yaşayacaksınız. Bu yüzden hangi alanda olursanız olun istediğiniz işi yapın, daha yararlı ve daha mutlu bireyler olacaksınız. Aslında üniversite de size alan ve ufuk açıyor, sadece okuduğunuz bölümde de sınırlı kalmak zorunda değilsiniz. Yüksek lisansla farklı alanlarda çalışabilirsiniz

keşif sürecinizi, imkanlarınızı iyi değerlendirmelisiniz, hedefler belirlemelisiniz.

Konusu açılmışken şunu da paylaşmak isterim. Birçok öğrencim oldu ve oluyor, istemeden bölüme gelen öğrencilerin zamanı çöp oluyor ve hiçbir şey yapamıyorlar. Diyelim ki istediğiniz bölüm olmadı istemediğiniz bir bölüme kayıt olmayın. Ben uzun yıllar vaktini böyle öldüren insanlarla tanıştım. İnanılmaz bir zaman kaybı, okul bitmiyor, okuyamıyorlar.

Bize vakit ayırdığı, okulumuzu ziyaret ettiği ve bizle tecrübelerini ve mesleki tavsiye ve bilgilerini paylaştığı için mezunumuz Arsen DEMİROĞLU'na çok teşekkür ederiz.

REHBERLİK ATÖLYESİ

RENKLERİN PSİKOLOJİYE
OLAN ETKİSİ

Renk ışığın; kendi öz yapısına ya da cisimlerden yansımaya bağlı olarak gözde oluşturduğu algıdır. Renklerin sayamayacağımız kadar çok tonu vardır. Renkler sadece görsel unsurlardan ibaret değildir, renkler aynı zamanda derin psikolojik etkilere sahiptirler. Renklerin psikolojiye etkisi uzun senelerdir bilim insanlarının ve sanatçıların ilgi odağı olmaktadır. Bu bölümde bu konu hakkında kırmızı, mavi, yeşil, sarı, beyaz, siyah ve mor renkleri hakkında bilgi vereceğiz.

Renklerin Anlamları ve
Tarihteki Önemi:

1 KIRMIZI

Psikolojik Anlam: Kırmızı, tarih boyunca aşk, tutku, güç ve savaşla ilişkilendirilmiştir. Kan ve ateşi simgeleyen bu renk, aynı zamanda gücün ve tehlikenin sembolüdür.

Tarihteki Önemi: Eski Mısır'da ölüm ve yaşamın, Çin'de ise şans ve mutluluğun sembolü olarak görülmüştür. Antik Roma ve Yunan medeniyetlerinde savaşçılar için önemli bir renkti; Orta Çağ'da ise soylular güçlerini göstermek için kırmızıyı tercih ederdi.

Kırmızı renk, böceklerden elde edilen cochineal gibi doğal boyalarla üretilmiştir.

2 MAVİ

Psikolojik Anlamı: Huzur, güven, sadakat ve bilgeliği simgeler. Mavi aynı zamanda günümüzde güven ve barışın sembolüdür.

Tarihteki Önemi: Eski Mısır'da gökyüzü ve tanrılarla ilişkilendirilerek koruma ve hayatın sembolü olarak görülmüştü. Orta çağ Avrupa'sında Meryem Ana'nın elbisesinde sıkça kullanılan bir renkti.

Lapis lazuli taşı, mavi boya elde etmek için kullanılan nadir ve değerli bir kaynak olarak bilinir.

3 YEŞİL

Psikolojik Anlamı: Yeşil, doğa, yenilenme, bereket ve güveni simgeler. Evrensel olarak umut ve yeni başlangıçları temsil eder.

Tarihteki Önemi: Orta çağ Avrupa'sında aşk ve gençlikle ilişkilendirilen yeşil, İslam dünyasında ise cennetin ve manevi saflığın rengi olarak kutsal kabul edilmiştir.

Yeşil pigmentlerin doğal yollarla üretimi zordu, ancak bitkilerden elde edilen doğal boyalarla sağlanırdı.

4 SARI

Psikolojik Anlamı: Güneşin enerjisini, neşeyi ve bilgeliği temsil eder; aynı zamanda verimlilik ve ilham kaynağıdır.

Tarihteki Önemi: Antik Mısır ve Asya kültürlerinde güneşle özdeşleştirilmiştir; ancak Orta çağ Avrupa'sında ihanet ve kıskançlıkla da ilişkilendirilmiştir.

Safran gibi bitkilerden elde edilirdi; bu da sarı rengin elde edilmesini zor ve pahalı hale getirdi.

5 BEYAZ

Psikolojik Anlamı: Safılık, masumiyet, temizlik ve adaletin simgesi olarak kabul edilir. Bu anlamla, gelinlik, doktor ve öğretmen önlüklerinde tercih edilir.

Tarihteki Önemi: Antik Yunan'da safılık ve kutsallığı simgeleyen beyaz, Orta Çağ Avrupa'sında ise ölüm ve yas ile ilişkilendirilmiştir.

Beyaz, genellikle kireç veya tebeşir gibi doğal kaynaklardan elde edilmiştir.

6 SİYAH

Psikolojik Anlamı: Güç, gizem, yas, asalet, zarafet ve isyanla özdeşleştirilir. Cenazelerde yas sembolü olarak kullanılır.

Tarihteki Önemi: Eski Mısır ve Roma'da ölümle bağlantılı görülmüştür; Rönesans döneminde Avrupa'da asaletin simgesi olarak kullanılmıştır.

Siyah renk kömür veya is gibi doğal malzemelerden elde edilmiştir.

7 MOR

Psikolojik Anlamı: Zenginlik, lüks ve ruhsal derinliği temsil eder. Koyu mor tonların hüznün verdiği ve depresyonu simgelediği düşünülmektedir.

Tarihteki Önemi: Antik Roma ve Bizans İmparatorlukları'nda yalnızca kraliyet ailesinin kullanımına izin verilmiştir.

Murex deniz kabuklusu gibi nadir kaynaklardan elde edilen mor boya oldukça pahalı ve lüks bir renk olarak kabul edilmiştir.

Renklerin İnsanlar Üzerindeki Etkileri:

- Kırmızı:** Enerji, agresiflik ve öfkeyi artırır.
- Mavi:** Stresi azaltır ve konsantrasyonu artırır.
- Sarı:** Neşe ve mutluluğu artırır.
- Yeşil:** Huzur ve dengeyi artırır.
- Mor:** Maneviyatı ve derin düşüncüyü artırır.
- Beyaz:** Boşluk ve soğukluk hissi artar.
- Siyah:** Karamsarlığı artırır. İyi duyguları azaltır.

Renklerin Temsil Ettiği Kişilik Özellikleri:

- Kırmızı:** Lider, kararlı ve cesur...
- Mavi:** Sakin, dengeli ve barışçıl...
- Sarı:** Arkadaş canlısı, iyimser ve enerjik...
- Yeşil:** Yeniliğe açık, huzurlu ve dengeli...
- Mor:** Güç, saygı ve zarafet...
- Beyaz:** Safılık, duruluk ve masumiyet...
- Siyah:** Fedakârlık, güç ve korkutucu...

Renklere, tarihin farklı dönemlerinde toplumlar tarafından çeşitli anlamlar yüklenmiş, dinî, kültürel ve sosyal bağlamlarda derin sembolik değerler kazandırılmıştır. Renklerin psikolojik etkisi, kişisel tecrübe, kültür ve bireysel tercih gibi birçok faktöre bağlıdır.

BAĞLANMA TEORİSİ

En genel anlamıyla bağlanma teorisi, psikolojide bireyin, başka bir kişiden yakınlık bekleme eğilimi ve bu kişi yanında olduğunda bireyin kendisini güvende hissetmesi anlamına gelir. Bağlanma ile ilgili ilk araştırmaları John Bowlby ve arkadaşları yapmıştır. Bağlanma, kişinin küçüklüğünde annesiyle veya ona bakım veren kişiyle kuracağı ilişkiyle belirlenir. Bebeğin bağlanma geliştirebilmesi için özellikle ilk 9 ayı çok önemlidir. Bağlanma örüntüleri Psikolog Mary Ainsworth tarafından güvenli bağlanma, kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma olmak üzere üçe ayrılmıştır. Fakat ilerleyen yıllarda dördüncü bir bağlanma türü olan güvensiz bağlanma örüntüsü, Main ve Solomon tarafından tanımlanmıştır.

Bağlanma Geliştiren Davranışlar

1. Emme
2. Temas
3. Bakış
4. Ağlama
5. Gülümseme

Güvenli Bağlanma

Yaşamın ilk anlarında bebek temel bakım vereniyile (çoğunlukla anne) bağımlı bir halde yaşar. Winnicot'ın da dediği gibi bir bebeğin varlığını sürdürebilmesi için ona bakan birinin olması gerekir. Temel ihtiyaçlar başkası tarafından karşılanmadığı sürece bir bebeğin kendine yetebilmesi mümkün değildir. Temel ihtiyaçlar yeme, içme, barınma, güvenlik, sevgi ve benzeridir. Güvenli bağlanma için bu ihtiyaçların karşılanmasının dışında karşılanma süresi, sıklığı ve miktarı da önemlidir. Bir bebeğin temel bakım verenine güven duyabilmesi için ihtiyaçlarının karşılanacağını öğrenmiş olması gerekir. Annesi tarafından temel ihtiyaçlarının yerinde ve zamanında karşılanacağını bilen bebek stres yaşamayacak, ihtiyaçlarında doyuma ulaşacaktır. Bebeğin fiziksel ihtiyaçları kadar önemli olan duygusal ihtiyaçlar da bakım veren tarafından göz ardı edilmemelidir. Duygusal ihtiyaçlar temel bakım verenin dokunuşu, şefkati, göz teması, mimikleri ve ses tonuyla bebeğe geçmektedir. Bebek ve anne için doğumdan sonraki ilk aylar deneme yanılma dönemidir. Bebek ihtiyaçlarını huzursuzluk ve ağlamalarla belli edecek, anne ise deneyerek çocuğun ihtiyaç düzenini tespit edecektir. Bebeğin ağlaması günün hangi zamanında neyi ifade ediyor anne zamanla ayırt edecektir. Altını mı değiştirmeliyim, karnını mı doyurmalıyım, sevmeli miyim, uyutmalı mıyım, ağrıyan bir yeri mi var? Tüm bu sorulara anne ilk önceleri karışık cevaplar verirken zamanla bebeğinin düzenini oturtacaktır. Güvenli bağlanma da anne bebek arasında bu ortak dillin kurulmasıyla güçlenecektir.

Kaygılı Bağlanma

Bir başka bağlanma stili ise kaygılı bağlanmadır. Burada da temel bakım verenle güvenli bağlanma söz konusu değildir. Temel bakım veren kişinin bebeğin yaşamında yeterince rol almadığı, etkileşimin yetersiz olduğu ilişkilerde gelişir. Bu ilişkide temel bakım veren bebeğin ihtiyaçlarını ihmal edebilir ya da erteleyebilir. Bu tarz bebekler annelerinin varlığında da yokluğunda da huzursuzluk belirtileri gösterir ve kolayca sakinleşemezler.

Bakımın düzensiz oluşu bebeğin de duygusal dengesini bozmaktadır. Kaygılı bağlanan bireylerin özgüvenleri oldukça düşüktür. İlgi eksikliği nedeni olarak çoğunlukla kendilerini görürler. Değersiz olmaları ya da yetersiz olmaları nedeniyle ihtiyaçlarının karşılanmadığı hissine kapılırlar. Ergenlik döneminde kaygı bozuklukları ortaya çıkabilir. Kendini ifade etmekte, duygu ve düşüncelerini paylaşmakta güçlük yaşarlar.

Kaçınan Bağlanma

Temel bakım veren bebeğin ihtiyaçlarını doğru anlamaz ve zamanında karşılamazsa bebek strese girer. Bu stres uzun sürdüğünde ve ihtiyaçların karşılanması bir düzene sokulamadığında kaçınan bağlanma gerçekleşir. Bebek daha geç sakinleşir, daha fazla ağlar ve tehdit altında olduğunu hissederek strese girer. Bir süre sonra bu bebeklerde ihtiyaçlarının zamanında doyurulmayacağına yönelik inanç gelişir. Anneleriyle ilişkileri zayıflar. Annenin varlığında da yokluğunda da bebek benzer tepkiler gösterir. Annenin gitmesi üzüntü ya da gelmesi heyecan yaratmaz. Bu bağlanma stiline sahip bireylerde çocukluktan itibaren antisosyal ve pasif agresif davranışlar görülür. Ergenlik ve yetişkinlikte güvene dayalı yoğun ilişki ve arkadaşlıklardan kaçınırlar. Çünkü çevrelerine güven duymaz, ilişkilerinde mesafeye ihtiyaç duyarlar. Kontrolleri dışında yakınlık girişimleriyle karşılaştıklarında stres yaşarlar.

Darmadağın / Güvensiz Bağlanma

Bu bağlanma stiline, kaygı denetiminde tutarsızlık söz konusudur. Dağınık bağlanma ölçütleri arasında stresle baş edememe, donup kalmak, zamansız hareketler sergilemek ya da hareketlerde yavaşlık vardır. Ebeveyn modeli; psikiyatrik bozukluğa sahip olan, ihmal ya da fiziksel tacizde bulunan ve kendi bağlanma nesneleriyle sorunlarını çözememiş anneler olduğu belirtilmektedir. Sağlıksız bir bağlanma biçimidir. Çocuk annenin yanındayken korkulu ve çatışma içerisindedir. Anne ya da birincil bakım veren kişiler değişik davranışlar sergiler. Çocuk karmaşa yaşar ve hareketleri, tepkileri karışıktır. Ebeveyn figürü güvenilmez ve korkutucudur. Bu bağlanma biçiminin altında yatan en önemli neden bakım verenden korkmaktır. Yetişkinlik döneminde ise, kişi kendini yönetmekte güçlük çeker, sorumluluk almaz ve sosyal hayatında problem yaşar. Alkol ya da madde türevlerini kötüye kullanımı olabilir.

Bağlanma Teorisine Uygun Film ve Diziler

1. Güvenli Bağlanma

Film: *Finding Nemo* (*Kayıp Balık Nemo*)

Bağlanma Özelliği: Baba Marlin, başlangıçta Nemo'ya karşı aşırı korumacı davranır, ancak daha sonra onu desteklemeyi ve keşfetmesine izin vermeyi öğrenir. Nemo ise babasına olan güvenini hiç kaybetmez. Bu bağlanma, ilişkilerinin zamanla güçlenmesine ve birbirlerinden bağımsız bireyler olmalarına olanak tanır.

Çıkarılan Ders: Güvenli bağlanma, sevgi ve desteğin tutarlı bir şekilde sağlanmasıyla bireylerin bağımsızlık ve sağlıklı duygusal bağlar geliştirmesine olanak tanır.

2. Kaygılı Bağlanma

Film: *Silver Linings Playbook* (*Umut Işığım*)

Karakter: Tiffany (Jennifer Lawrence)

Bağlanma Özelliği: Tiffany, geçmişte yaşadığı travmalar nedeniyle aşırı duygusal bağ kurma eğilimi taşır ve herhangi bir ilişkide fazlasıyla hassas davranır. Pat ile olan ilişkisi, onun korkularını ve bağlanma ihtiyaçlarını gözler önüne serer.

Çıkarılan Ders: Kaygılı bağlanma, terk edilme korkusuna yol açar ve birey ilişkilerine tutunurken aynı zamanda derin bir güvensizlik hisseder.

3. Kaçınan Bağlanma

Film: *Good Will Hunting*

Karakter: Will (Matt Damon)

Bağlanma Özelliği: Will, geçmişte yaşadığı travmalar nedeniyle duygusal yakınlıktan kaçınmayı öğrenmiştir. İnsanları kendisinden uzak tutar ve kimseyle kolayca bağ kurmaz. Ancak Sean (Robin Williams) ile olan terapileri, bu alışkanlık kalıbını kırmasına yardımcı olur.

Çıkarılan Ders: Kaçınan bağlanma, reddedilme tehdidi nedeniyle bireyin duygusal yakınlıktan kaçınmasına yol açar; bunun yerine kendisini uzak tutmayı tercih eder.

4. Darmadağın/Güvensiz Bağlanma

Film: *Precious*

Karakter: Precious

Bağlanma Özelliği: Precious'ın istismarcı annesiyle olan ilişkisi, güvensiz bağlanmanın çarpıcı bir örneğidir. Onu sevmek, aynı zamanda ondan korkmak anlamına gelir ve bu da sağlıklı bağlar geliştirmesini neredeyse imkânsız hale getirir.

Çıkarılan Ders: Şiddetli ihmalkâr veya istismarcı koşullar genellikle kaotik bağlanmaya zemin hazırlar ve bu durum karmaşık ilişkiler ve derin duygusal zorluklarla sonuçlanır.

İnsanların hayatındaki ilk duygusal bağlar, aileleriyle kurdukları ilişkilerle şekillenir. Aile, güven, sevgi ve destek sunarak bireylerin sağlıklı ilişkiler kurmasına zemin hazırlar. Bağlanma teorisi, erken yaşta kurulan bu bağların tüm yaşam ilişkilerini etkilediğini gösterir. Finding Nemo filminde güvenli bağlanma, tutarlı sevgi ve desteğin bağımsızlık ve sağlıklı ilişkiler kurmaya yardımcı olduğunu gösterir. Silver Linings, Playbook ve Good Will Hunting, kaygılı ve kaçınan bağlanmanın ilişkileri zorlaştırabileceğini, Precious ise güvensiz bağlanmanın istismar ve travmalarla geliştiğini vurgular. Sonuç olarak bu filmlerden görebiliyoruz ki, ailedeki bağlar, tüm ilişkilerin temelini oluşturuyor. O yüzden ilerde ne yapacağımız nasıl çocuklar büyüteceğimizi, onlarla olacak olan ilişkimizin onları hayatları boyunca etkileyeceğini bilmek çok değerli. Bize verileden daha iyisini yapmak bizim elimizde.

Müjde Sin – 9. Sınıf

Elin Alkanlı – 11. Sınıf

KİTAP İNCELEMESİ: ŞEKER PORTAKALI

Brezilya edebiyatının klasiklerinden Şeker Portakalı, José Mauro de Vasconcelos'un başyapıtı kabul edilir. Yetişkinler dünyasının sınırlamalarına hayal gücüyle meydan okuyan Zezé'nin yoksulluk, acı ve ümit dolu hikâyesi yazarın çocukluğundan derin izler taşır.

Kitabın ilk bölümleri, Zezé'nin içinde bulunduğu yoksul çevreyi ve ailesinin yaşam koşullarını anlatır. Zeze, beş yaşında olmasına rağmen zekası, konuşkanlığı ve haylazlığıyla dikkat çeker. Ailesi ise geçim sıkıntısı içinde kıvranmaktadır. Babası işsizdir ve annesi, evin geçimini sağlamak için uzun saatler boyunca bir fabrikada çalışmaktadır. Zezé'nin ağabeyi ve ablaları da kendi dertleriyle uğraşmaktadır; bu nedenle aile üyeleri arasındaki bağlar oldukça zayıftır.

Zeze, evde sık sık fiziksel cezaya maruz kalır. Ailesi onun yaramazlıklarını cezalandırmak adına sert davranır; bu durum, Zezé'nin iç dünyasında derin yaralar açar. Ancak Zeze, tüm bu zor koşullara rağmen hayata tutunmaya ve çevresindeki güzellikleri keşfetmeye çalışır. Onun bu dayanıklılığı ve hayal gücü, kitabın en çarpıcı unsurlarından biridir.

Ailesi yeni bir eve taşındığında, bahçede küçücük bir portakal ağacı keşfeden Zeze, ona "Şeker Portakalı" adını verir. Bu küçük ağaç, Zezé'nin yalnız dünyasında bir dost ve sırdaş haline gelir. Zeze, onunla konuşur, hayallerini paylaşır ve ona karşı derin bir sevgi besler. Şeker Portakalı ağacı, Zezé'nin zor yaşamında bir umut ışığıdır. Onun masumiyeti, Zezé'nin yıpranmış ruhunu teselli eden bir güç olarak karşımıza

çıkarak. Ağaç, Zeze için gerçek bir dost gibidir. Onunla dertleşir, sevgisini ifade eder ve bu bağ aracılığıyla hayatın zorluklarına karşı direnç kazanır. Bu küçük portakal ağacı, hikayenin en güçlü sembollerinden biridir. Aynı zamanda Zezé'nin masumiyetini, hayal gücünü ve umut dolu doğasını temsil eder. Kitap boyunca ağacın Zeze üzerindeki etkisi, okuyucuyu derinden etkiler.

Zeze'nin hayatında önemli bir dönüm noktası, mahalledeki Portekizli bir adam olan Manuel Valadares (Zezé'nin ona taktığı isimle Portuga) ile tanışmasıdır. Portuga, Zezé'nin hayatına adeta bir güneş gibi doğar. Onunla yaptığı sohbetler, şefkatli davranışları

nişları ve Zezé'yi anlamaya çalışması, Zeze için unutulmaz bir dostluğun başlangıcıdır. Portuga, Zezé'nin şefkate ve anlayışa olan açlığını fark eder ve onunla sevgi dolu bir bağ kurar.

Portuga'nın Zezé'ye gösterdiği ilgi ve sevgi, Zezé'nin hayatında bir dönüm noktası yaratır. İlk defa bir yetişkin, Zezé'yi anlamaya çalışmış ve onun hassas ruhuna dokunmuştur. Bu ilişki, Zezé'nin yaramazlıklarının ardındaki sevgi arayışını ortaya koyar. Portuga, Zeze için hem bir baba figürü hem de hayatın daha güzel

yanlarını temsil eden bir karakter haline gelir. Ancak bu dostluğun trajik bir şekilde sona ereceğini bilmek, hikayeye dokunaklı bir hüzün katar.

Romanın en yürek burkan kısmı, Zezé'nin sevdiği her şeyi kaybetmeye başladığı bölümdür. Portuga'nın bir trafik kazasında ölmesi, Zeze için büyük bir yıkım olur. Hayatında ilk kez gerçek sevgi bulmuş olan Zeze, bu kayıpla derin bir acı yaşar. Portuga'nın ölümü, Zezé'nin çocukluk masumiyetine ve hayallerine ağır bir darbe vurur.

Aynı dönemde, ailesi maddi nedenlerle Şeker Portakalı ağacını kesmeye karar verir. Bu olay, Zeze için ikinci bir yıkımı beraberinde getirir. Şeker Portakalı ağacı, Zezé'nin hayallerinin ve masumiyetinin sembolüydü. Ağacın yok edilmesi, Zezé'nin içinde kalan son umut kırıntılarını da yok eder. Zeze, hem Portuga'nın ölümü hem de ağacının kesilmesiyle, çocukluğunu ve masumiyetini tamamen yitirir.

Bu trajik kayıpların ardından, Zezé'nin karakterinde bir değişim başlar. Çocukluğun neşesi ve masumiyeti, yerini hayata daha olgun bir bakış açısına bırakır. Zeze, acı ve kederle büyümek zorunda kalır. Valadares'in hatırası ve Şeker Portakalı ağacının yokluğu, Zezé'nin ruhunda derin izler bırakır. Ancak tüm bu acılara rağmen, Zezé'nin içinde bir yerlerde sevgi ve umut ışığı yanmaya devam eder.

Kitapta Öne Çıkan Başlıklar:

Masumiyet ve Çocukluk: Zezé'nin hikayesi, çocukluğun ne kadar hassas ve kırılgan bir dönem olduğunu gözler önüne serer. Aile içi şiddet, yoksulluk ve sevgisizlik gibi dış etkenler, bir

çocuğun dünyasını nasıl derinden etkileyebilir?

Dostluk ve Sevginin Önemi: Zeze'nin Portuga ve Şeker Portakalı ağacıyla kurduğu bağlar, sevginin ve dostluğun insanı iyileştirme gücünü gösterir.

Yoksulluk ve Toplumsal Adaletsizlik: Roman, Brezilya'nın yoksul mahallelerindeki yaşam koşullarını ve bu koşulların çocuklar üzerindeki yıkıcı etkilerini etkileyici bir şekilde yansıtır.

Umut ve Dayanıklılık: Tüm acılara rağmen, Zeze'nin hayatta tutunduğu küçük umutlar ve sevgi kırıntıları, okuyucuyu derinden etkiler.

Daniel SIVACIOĞLU
11 A

FİLM İNCELEMESİ: GUGUK KUŞU

1975 yapımı "Guguk Kuşu" (One Flew Over the Cuckoo's Nest), sinema tarihinin en önemli yapıtlarından biridir. Milos Forman'ın yönettiği filmde Jack Nicholson, Louise Fletcher ve Will Sampson gibi önemli isimler

yer almaktadır. Ken Kesey'in aynı adlı romanından uyarlanan bu film, bir akıl hastanesinde geçen etkileyici bir hikâyeyi anlatır.

Toplumsal "delilik" ve "normallik" kavramlarını sorgulayan film, En İyi Film ve En İyi Erkek Oyuncu dahil olmak üzere birçok Oscar ödülü kazanmıştır. IMDb'de yüksek bir puanla yerini koruyan bu başyapıt, sadece film dünyasında değil, izleyicinin zihninde de derin izler bırakmıştır. Ancak bu film yalnızca bir sinema eseri olmanın ötesinde, benim için bireysel özgürlüğün ne kadar değerli olduğunu ve sistemlerin bu özgürlüğü nasıl kısıtladığını düşündüren bir deneyim oldu.

Filmde en çok dikkatimi çeken unsur, Randle Patrick McMurphy karakterinin hastanedeki diğer hastalarla kurduğu ilişkiler ve bu hastaların yaşadığı baskılar oldu. McMurphy, sistemle olan mücadelesiyle hem hastaneye yeni bir enerji getiren hem de diğer hastaların gözünde bir lider haline gelen asi bir karakterdir. Otoriteye boyun eğmeyen, özgür ruhlu bir kişilik olarak, hastanedeki düzeni sorgular ve değiştirmek için elinden geleni yapar. Özellikle Hemşire Ratched ile olan çatışması, sistemin birey üzerindeki baskısını gözler önüne serer. Ratched karakteri, duygusuz bir sistemin temsilcisiyken, McMurphy özgürlüğün ve bireyselliğin simgesidir.

McMurphy'nin hastaneye girişiyle başlayan özgürlük mücadelesi, aslında benim de hayatımda zaman zaman karşılaştığım bir durumdur. Hepimiz, yaşamımızın bir noktasında, toplumun kuralları ve otorite figürlerinin baskısıyla karşılaşırız. Ancak McMurphy'nin direnişi, bana bu baskılara karşı

koymanın ne kadar önemli olduğunu hatırlattı. Filmde, hastalar üzerinde uygulanan disiplin ve kontroller bana bir metafor olarak

hayatımızdaki çeşitli sistemlerin bizi nasıl kısıtladığını düşündürdü. Birey olarak kendi özgürlüğümüzü savunmak için ne kadar zorlanıyoruz? Çoğu zaman tıpkı McMurphy gibi, toplumsal normlar ve baskılarla karşı karşıya kalıyoruz.

Filmdeki Hemşire Ratched'in baskıcı tutumu, bireylerin farklı olma hakkını nasıl ellerinden aldığını çok iyi gösteriyor. Bu durum bana kendi hayatımdaki otorite figürlerini hatırlattı. Kendi tecrübelerimde de benzer baskılarla karşılaştığımı fark ettim. Bu nedenle McMurphy'nin, diğer hastaları cesaretlendirme ve onların içinde bulunduğu durumu sorgulatma çabası bana umut verici geldi. Özgürlüğe olan inancını kaybetmeyen McMurphy, film boyunca beni kendini savunmanın önemi-ne dair derin düşüncelere itti.

"Guguk Kuşu", toplumsal baskılara ve otoriter sistemlere karşı verilen bireysel mücadelenin önemini vurgulayan bir film olarak hafızalarda yer ediyor. McMurphy'nin trajik sonu, özgürlük arayışının bedelinin ne kadar ağır olabileceğini gözler önüne serse de, bu mücadeleden geriye kalan umut izleyiciye derin bir etki bırakıyor. Film, bireylerin kendi özgürlükleri için mücadele etmeleri gerektiğini anlatırken, bazen bu mücadelenin başkalarına cesaret verebileceğini de hatırlatıyor. Kendi hayatımda da bu filmde aldığım derslerle, baskılara boyun eğmek yerine, bireysel özgürlüğümün peşinden gitmeyi ve özgürlüğüm için savaşmayı daha fazla önemsiyorum. «Guguk Kuşu», hem bir başyapıt hem de kişisel anlamda derin bir farkındalık yaratan bir deneyim olarak hayatımda iz bırakmıştır.

Arman BAKIRCIOĞLU
11 B

GASTRONOMİ KULÜBÜNDEN SEÇMELER

Çikolata Toplari

Malzeme

- 1 paket bisküvi
- 1 çay bardağı süt
- 1 yemek kaşığı tereyağı
- 2 yemek kaşığı kakao
- 2 yemek kaşığı şeker
- 1 kase Hindistan cevizi

Yapılışı

1. Bisküvileri, un kıvamına gelene kadar parçalıyoruz.
2. Üzerine, geriye kalan malzemeleri koyuyoruz.
3. Hamur kıvamını alana kadar yoğuruyoruz.
4. Toplar halinde istediğiniz boyutta yuvarlıyoruz
5. En son Hindistan cevizi ya da fındığa buluyoruz.
6. Servis tabağına yerleştiriyoruz.

Ev Yapımı Makarna

Hamuru İçin Malzeme;

- 3 adet yumurta
- 2,5 su bardağı un-
- 1 çay kaşığı tuz

Haşlamak için Malzeme;

- Sıcak su
- 1 çay kaşığı tuz

Yapılışı:

Makarna hamuru için öncelikle unu tezgaha alalım ve ortasını havuz şeklinde çukurlaştıralım.

Oluşturduğumuz çukura yumurta ve tuzu alalım. Ara ara kenardaki unlardan alarak yumurta ve tuzu çatal yardımıyla hızlıca çırpalım.

Hamur elimizle yoğurulacak kıvama geldiğinde çatalı bırakalım ve pürüzsüz, sert bir hamur elde edinceye kadar elimizle yoğuralım. Bu aşamada ne kadar güzel yoğurursanız hamurunuz o kadar esnek ve pürüzsüz bir kıvam alacaktır. Hamurun kıvamı kullandığınız yumurtaların büyüklüğüne veya unun cinsine göre farklılık gösterebilir, gerekirse çok az un serpiştirebilirsiniz veya 1-2 yemek kaşığı ayçiçekyağı ilavesi yaparak kıvamını ayarlayabilirsiniz.

Hazırladığımız hamurun üzerine streç film kapatalım ve 20 dakika kadar dinlenmeye bırakalım.

Dinlenen hamuru 3 eşit parçaya bölelim ve elimizle yuvarlayarak beze haline getirelim.

Bezelerden bir tanesini açmak için tezgaha alalım. Diğer bezelerin kurumaması için üzerini streçleyelim.

Hamurumuzu biraz unlayarak ince bir oklavayla açmaya başlayalım. Arada hafif hafif unlayarak, istediğimiz inceliğe gelene kadar açmaya devam edelim.

Sonrasında hamuru şekillendirebilmek için arasını bolca unlayalım ve katlayalım. Keskin bir bıçak yardımıyla, istediğimiz kalınlıkta keselim. Aynı şekilde, tüm hamuru açıp keserek şekillendirelim.

Pişirmek için tuzlu kaynayan suya makarnalarımızı aktaralım ve kontrollü bir şekilde pişirelim. Benim makarnalarım 8 dakikada hazır oldular.

Bilgi Mi İnanç Mı?

Bilgi ve inanç, insan deneyiminin temel unsurlarıdır ve yaşamımızı şekillendirmede önemli bir rol oynarlar. Bu iki kavram, felsefi düşüncenin merkezinde yer alır ve sıklıkla birbirleriyle etkileşim içindedirler.

Bilgi ve inanç, felsefenin temel konuları arasında yer alır. Epistemoloji, bilginin doğası, kaynakları ve sınırlarını inceleyen felsefe dalıdır. Bilginin tanımı konusunda farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Genel olarak bilgi, bilen ile bilinen arasındaki ilişki olarak tanımlanabilir. İnanç ise, doğruluğu kesin kabul edilen temel bilgi olarak görülür. Örneğin, duyularımızın ve aklımızın güvenilir olduğuna dair inançlarımız, diğer bilgilerimizin temelini oluşturur.

Bilimsel bilgi ve dini inanç arasındaki ilişki, uzun süredir tartışılan bir konudur. Bu iki alan arasında çatışma, bağımsızlık, diyalog ve entegrasyon gibi farklı etkileşim modelleri öne sürülmüştür. Çatışma modeli, bilim ve dinin temel bir karşıtlık içinde olduğunu savunurken, bağımsızlık modeli her ikisinin de kendi alanlarında geçerli olduğunu öne sürer. Diyalog modeli, bilim ve dinin birbirini tamamlayıcı roller üstlenebileceğini vurgular. Entegrasyon modeli ise bilimsel ve dini bilginin bütünleştirilmesini hedefler.

Günlük yaşamda bilgi ve inanç sürekli etkileşim halindedir. İnsanlar, karar verme süreçlerinde genellikle bilgiye dayalı mantıklı bir yaklaşım sergilerken, inançları da bu süreci etkiler. Örneğin, bir kişinin dini inancı, yiyecek seçimlerini veya giyim tarzını belirleyebilir. Sosyal ilişkilerde de inançlar, bireylerin diğerleriyle olan etkileşimlerini şekillendirir ve bu etkileşimler bilgi alışverişini etkiler. İnanç ve bilgi arasındaki fark, günlük yaşamda kendini gösterir. İnanç, kesin kanıtlar olmadan kabul edilen düşüncelerdir, bilgi ise doğruluğu kanıtlanmış gerçeklerdir. Ancak, günlük hayatta bu ikisi sıklıkla iç içe geçer. Örneğin, bir kişi bilimsel bir gerçeği bilirken, aynı zamanda dini bir inanca da sahip olabilir.

Sonuç olarak, bilgi ve inancın birbirine bağlı doğası, dünya görüşümüzü şekillendirmede ve kararlarımızı vermede önemli bir rol oynar. Bu iki kavramın dengeli bir şekilde anlaşılması ve uygulanması, daha geniş bir bakış açısı kazanmamıza ve karmaşık gerçekliği daha iyi kavramamıza yardımcı olur. Bu nedenle, bilgi ve inanç arasındaki ilişkiyi anlamak, kendimizi ve çevremizdeki dünyayı daha iyi anlamak için hayati önem taşır.

Lori YELEGEN

11 A

KIŞ MEVSİMİ

Kış mevsimi kimine göre yeni-den bir doğuşu, yeni bir hayata başlangıcı, umutların yeşerdiği bir zamanı temsil eder. Kimine göre ise zorluğu, soğuğu ve mücadeleyi temsil etmektedir. Yaşadığımız gezegenimizin, yani dünyanın şekli ve hareketinden dolayı kış mevsimi ülkelerden ülkelere farklılık göstermektedir. Kuzey Yarım Kürede bulunan ülkeler için 21 Aralık ile 21 Mart arası kış olarak kabul etmekteyiz. Ülkemizde kış ayları Aralık, Ocak, Şubat olarak kabul edilmektedir.

Kış denince akla kar, fırtına, tipi gibi doğa olayları gelse de bana göre kışın ayrı bir güzelliği bulunmaktadır. Çoğu insan için kış mevsimi neşe ile doludur. Kışın kar yağdığında her yer beyaz örtü ile kaplanır. Kardan adam yaparız, kar topu savaşları yapar, saatlerce karda oynarız. Kış sporları da eğlencelidir. Bazı kişiler kış sporlarının heyecanını yaşamak için kayak veya snowboarda gider, bazıları buz pateni yapar.

Kış mevsiminde aynı zamanda Noel ve Yılbaşı gecesi gibi kutlamalara da yer verilir. Aileler bir araya gelir. Noel ve Yılbaşı, birlikte yapılan hazırlıkların, yenen

yemeklerin, süslenen çam ağacının ve bunun gibi güzel anların olduğu zamanlardır. Ben ve ailem için de yılbaşı ve noel çok güzel, çok özel zamanlardır. Yılbaşı ve noel gecesi babaannemlerin evine gideriz, orda yemek yeriz. Bütün aile hep birlikte yılbaşını ve noeli kutlamak bence çok güzel bir gelenek.

Yılbaşından bir gün önce ben ve annem anuşabur pişiririz, anuşabur pişirmenin bereket, bolluk getirileceğine inanılır. Yılbaşından birkaç gün önce annemle beraber çörek yaparız bu çok eğlenceli bir aktivite benim için. Ben her yılbaşı zamanı zencefilli kurabiye yaparım ve yapması da yemesi de bir hayli keyifli olur. Bunların dışında yılbaşı akşamı ailemizdeki insaanlara hem değer verdiğimiz hem de yıllarca bir arada olmak isteğimizi belirtmek için birbirimize hediyeler alınız. Bu hediyeleri özenerek paketler ve yılbaşı ağacının altına akşam saatler on ikiyi geçtikten sonra açmak için yerleştiririz. Ağacın altındaki paketlerin içinde ne olduğunu merak eder ve bir an önce hediye açmak için sabırsızlanınız. Ben hediye aldığım için çok mutlu olurum, hediye vermek de beni çok mutlu eder. Çünkü bana göre hediye anlamı karşındakine değer verip, onu düşündüğünü belli etmek anlamına gelmektedir. Bir bakıma hediye verdiğimiz kişiye kendimizden bir parça veririz ki ona her baktığında bizi hatırlasın ve yanında olduğumuzu hissetsin. Kış mevsimi tüm zorluklarına rağmen bize kutlama, yenilenme, umut etme şansını verir ayrıca doğanın güzelliklerinin de tadını çıkarıp eğlenebiliriz.

Lusin HİLKAT
10 A

Ahlak Felsefesinde “Doğru ve Yanlış” Neye Göre Belirlenir?

Ahlak felsefesi, insanın eylemlerini, düşüncelerini ve niyetlerini değerlendiren bir disiplindir. Bu değerlendirme sırasında “doğru” ve “yanlış” kavramları en temel ve en önemli unsurlardır. Ancak bu kavramların neye göre belirlendiği, ahlaki düşünce sistemlerine göre farklılık gösterir.

Ahlak felsefesinde doğru ve yanlışın neye göre belirlendiği sorusu, tarihsel olarak farklı filozoflar ve düşünce okulları tarafından çeşitli şekillerde ele alınmıştır. Bu soruya verilen yanıtlar, ahlaki değerlerin evrensel olup olmadığı, bireysel özgürlük ve toplumsal normlar arasındaki ilişki gibi daha geniş tartışmalara da kapı aralamaktadır. Bu tartışma iki farklı görüşün ortaya çıkması ile kendine yollar açar. Bu yollar şunlardır:

Bazı felsefi görüşler, doğru ve yanlışın evrensel ve objektif bir temele dayandığını savunur. Bu görüşe göre, ahlaki değerler ve kurallar tüm insanlar için aynı şekilde geçerlidir ve kültürel, toplumsal ya da bireysel farklılıklar bu değerleri etkilemez.

Immanuel Kant, bu görüşün en önemli savunucularından biridir. Kant'a göre, bir eylem doğruysa, tüm insanlar için geçerli olması gereken bir kuralı takip eder. Yani, doğru, sadece bir kültürün ya da bireyin değerlerine göre değil, evrensel ve zamanlar ötesi kurallara göre belirlenir. Kant bu zamanlar ötesi kurallara özel bir isim vermektedir. Bu isim “Ödev”dir.” Ödev ahlakı insanın iyi niyetle, çıkarısız bir şekilde düşünmesi veya davranış sergilemesidir. Burada davranışın ve düşüncenin ahlaki olduğunu eyleme geçtikten sonra değil önceki düşünce tarzımıza göre belirleriz. Kant için sonuç ikinci plandadır,

օնեմլի օլան նիյեժի՛ր. Նիյեժի՛ն շի՛քարսի՛շլի՛ցի շի՛զի ահլակի կի՛լար.

Բս գօրօշօն բի թա՛շկա օնեմլի տեմսիլցիսի իսե Արիստօթե՛լե՛ս'տի՛ր. Արիստօթե՛լե՛ս'ի՛ն ահլակի գօրօշօնօն տեմելինձե “Երձեմ Ահլակ'ի” բսլսնսր. Արիստօթե՛լե՛ս'ս բս երձեմլեի ալի իլե ըլձե եձեբիլեձեձիմիձի ձօշօնսր. Օնա գօրե ալի հեբիմիձե օրտակտի, ձօլայիձիձսլա օնձան ըլձե եձիլեն երձեմլեձե հերկեձե օրտակտի, բս ձա բիձի ահլակիձն եվրենսել օլձոշօնի ֆիկրինե գօձսրսր. Երձեմլեի ալիլայան և օնլարի կենձինձե օրտայա շի՛քարաբիլեն հեր ինսան ահլակիձի՛ր. Արիստօթե՛լե՛ս'ե գօրե, ձօշր ելեմլեր, երձեմլի բի կի՛շինիձն ձօշալ ձավրանիձիլարիձի. Իձի բի ինսան, իձի բի հայատ սսրեր և ձօշրսլա յանիձիձտան ալի՛րտ եթեմեձեձի գահիձիձտի՛ր.

Իկենի յօլ իսե ահլակի ելեմլեն եվրենսել նիլեկ ձեձիլ բիլեյսել իրեձեյլե ձեկիլենմիձի օլմասիձի՛ր.Բիլ ելեմլեն ձօշրսլոշօն յա ձա յանիձիձլոշի, ելեմլեն իսոնաձիլարինա թաձիլձի՛ր և բս իսոնաձիլ օշգսր իրեձեյլե գօրե յաբիլան ձավրանիձիլարի ձեկիլենի՛ր.

Յօհն Տյուարտ Միլլ և Յերեմի Բենթամ, բս գօրօշօն օնեմլի տեմսիլցիլերիձի. Օնլարա գօրե, ահլակի ելեմլեն աձակի “ֆայձա”սաձլամասիձի՛ր. Բս գօրօշօնե գօրե, ձօշր օլան ձեյ, են ֆաձա մսլլսլոշօն, հսզսրս յա ձա ֆայձայի սաձլլամակ իձին յաբիլան ելեմլեձի. Ահլակի ելեմ “բիլեյլե և տօբլսլա նե կաձար ֆայձա սաձլիլոձա” կօշսլսլա իշլեմ գօրսր. Կաբիձի կի, բս ֆայձա ձաձանա և մեկանա թաձիլձի՛ր. Կանի ձեձիձիկ ձաձանլարձա և ձեձիձիկ յերլերձե ֆայձանի կրիլերի ձեձիձիկլիկ գօշերի. Բս ձօշրսլտձա եվրենսելիկեն թահեթմեկ իմկանսիձ հալե գելի՛ր.

Բիլ ձիձեր գօրօշ կսլթսրել օլարակ ձօշր և յանիձիձն ձեձիձիսեձիձի. Կսլթսրել գօրեկիկ, եվրենսել ահլակի յասալարի յարլիձին իրձեձեձեր և հեր կսլթսրն կենձի իձինձե գեձերլի օլան ձեձերլեր իսլեմինե սահիբ օլձոշօնսլ օնե սսրեր. Բս թակիշ աձիձինա գօրե, բիլ տօբլսլմձա ձօշր կաբսլ եձիլեն բի ձեյ, թա՛շկա բիլ տօբլսլմձա յանիձի օլաբիլի.

Sandra ALTINIՏԻԿ
10 A

Yıkıntılar Arasında – Zabel Esayan

“Şiddete ve savaşa karşıyım” demek kolaydır. Herkes şiddet ve savaş konusunda kolaylıkla bu cümleyi söylemekte, peki ya sonuç, Hangimiz bu kavramlara karşı savaşıyoruz? Hangimiz gerçek anlamda umursuyoruz? Hangimiz savaş ve şiddete maruz kalan insanlarla empati kurmayı deniyoruz? Çoğumuz sözde umursuyor veya umursuyormuş gibi gözüküyor. Bu şiddet durumlarının oluşturduğu asıl karanlığın ne kadar farkındayız?

taşımak zorunda olduğu bir yüke dönüşebilir. Hatta psikolojik zarar nesiller arasında bile aktarılabilir. Bu sebepten ötürü şiddetin veya savaşın bir nedeni ve amacı olmaz. Kendi çıkarlarımız veya çıkar zannettiğimiz, halbuki olumlu tek bir sonuç bile doğurmayacak olan bu gereksiz hareketlerle hiçbir insanın hayatını karartma hakkına sahip değiliz.

Zabel Yesayan – Yıkıntılar Arasında adlı kitapta geçen bir bölüm şöyle der:

“Ve bu tarifsiz felakette telafisi mümkün gibi gözükmeyen şey,

şekilde ifade etse belki de bu kadar etkilemeyecekti beni. Bu anlatıdaki, gerçeklik ve betimleme ustalığı, o anı gözlerimde canlandırıyor ve empati kurmamı sağlayarak, bu çaresizlik içinde nefes alan insanların acısını hissettiriyor bana. Yazarın bu eşsiz anlatım tarzı duyguları son raddesine kadar hissetmemi sağlıyor. En azından bende bu duyguların canlanmasına neden oluyor. Bu acı ve hüsrana dolu, korkunç yıkım sanki o insanlarla aramda bir bağ oluşturuyor. Beni metnin içine çekiyor ve bu hissettiğim duygular olayları daha iyi kavramamı sağlıyor. Bunu da tabi ki tamamen yazarın anlatımına borçluyum. Kitapta geçen bu “trajik olay” günümüzde yaşamaya devam ediyor ve ne kadar üzücü olsa da devam edecek gibi gözüküyor. Bu korkunç düzeydeki ırkçılık ve düşmanlık en kısa sürede son bulmalı. Bu ırkçı ve düşmanlık barındıran bakış açısı kaç kişinin daha hayatını karartacak, hayallerini ellerinden alacak? Yukarıdaki satırlarda belirttiğim gibi maalesef bu bakış açısı gün geçtikçe yok olup gideceğine dahada güçlenmeye devam ediyor. Gün geçtikçe artan bu ırkçılık, dünya barışının önünde çok büyük bir engele dönüşüyor. Beni biraz hayalperest olarak yorumlasanız da, masallarda geçen o neşeli, renkli ve huzurlu dünyaya ulaşmak için, bu ırkçı ve düşmanlıkla dolu bakış açısının son bulması gerekiyor.

Yazıyı sonlandırırken özetler nitelikte şunları demek isterim. “Bebeklerden katil meydana getiren” bu zihniyetin ortadan kalktığı bir dünya umuduyla yaşamalıyız ve bu umuttan güç alıp dünyayı bu güçle şekillendirmeliyiz. İnsanların birbiriyle iyi geçindiği, ırkçılık ve kavgaya son verdiği o gün, herkesin hayallerine ulaşacağını düşünüyorum.

9 A Yulyana ERDEM

Bir şiddet durumu, yaşanıp sonlanır gibi görünse de onunla mücadele etmek zorunda kalan insanlarda kalıcı psikolojik ve fiziksel hasarlar oluşturur. Bu insanların özgüvenleri tamamen yok olabilir ve belki uç olarak varsayılsa da bu kişiler uygulanan şiddetin suçlusu olarak kendilerini görebilir veya bu şiddeti gerçekten hak ettiklerini düşündürebilirler. Şiddetin fiziksel zararları görece geçici olarak görülebilir; ancak insanlar kalıcı fiziksel zararlarla da karşılaşabilirler. Psikolojik zarar ise bir insanın bütün hayatı boyunca üstünde

kül olmuş evler, yıkılmış bağlar değildi, ne de ölenlerin sayıca çokluğu; onulmaz olan şey, tüm zavallılığı ve umutsuzluğuyla hepsinin gözlerine yansıyan o hüsrana dolu iç duyguydu; ve bu, ayaklar altına alınmış, vahşice çiğnenmiş bir halkın duygusuydu. Özgürlük ve aydınlık hasretiyle bir ara insanca doğrulmuş olan başlar, şimdi gözünü kara bir acımasızlıkla eziliyordu.”

Bu bölümü her okuduğumda, beni daha da derinden etkileyip düşündürüyor. Bunun en büyük sebebi ise yazarın üslubu. Aynı olayı başka bir yazar farklı bir

ԱՆ

Աղջիկը ծնաւ, չսիրեցին...
 Մեծցաւ, ըսին.
 -Դպրոցը ի՞նչ գործ ունիս:
 Ամուսնացուցին:
 Պուպրիկը ինկաւ ձեռքէն
 Մանուկը եկաւ գիրկը:

Ան, երիտասարդ չկրցաւ ըլլալ
 Եղաւ՝ Վահանին մայրը
 Մայր ըլլալ ուզեց, ըսին.
 Դուն ի՞նչ կը հասկնաս:
 Ճաշ եփեց, ըսին.
 Ասիկա համ չունի:
 Ապտակ մը նետեցին, ըսին.
 Դուն ասոր արժանի ես:
 Խնդալ ուզեց, ըսին.
 Իրաւունք չունիս:
 Ուզեց Վահանին սորվեցնել սէրը, ըսին.
 Ան մանչ է, պէտք չունի սորվելու:

Երբ մեռցուցին, Ան դեռ մանուկ էր:
 Չարտօնեցին, որ սորվեցնէ ու տարածէ սէրը:

Էլըն Ալքանը
 ԺԱ. դասարան

ԽՈՐՀՐԴԱԽՈՐ ԱՆՏԱՌ

Աշնան զով օր մըն էր: Ռոպէրը գիւղին դուրսը գտնուող մեծ անտառին մինչեւ վերջը քալած էր: Բոլոր գիւղացիները կը վախճային գիւղին խորերը երթալէ: Տարիներէ ի վեր կը պատմուէր թէ այդ անտառին մէջ տարօրինակ բաներ կը պատահէր: Կ'ըսուէր թէ անոնք որոնք այն անտառը կ'երթային չէին կրնար վերադառնալ: Ռոպէրը չէր հաւատար այս խօսքերուն: Այդ օրը ան կ'ուզէր սունկ հաւաքել: Երբ հասաւ անտառին մուտքը, մէջը անհանգստութեամբ լեցուեցաւ: Բայց չուզեց վերադառնալ:

Քայլ առ քայլ քալեց: Ամէն մէկ քայլին ծառերը կը բազմանային: Երկինքը չէր տեսնուէր: Ռոպէրը անձայնութիւնը նշմարեց, թռչուններուն գեղգեղանքը անգամ դադրած էր: Յանկարծ գետին ինկաւ, ոտքը ճիւղի մը կառչած էր: Երբ ոտքի ելլելու կը ջանար ձայն մը իմացաւ. «Հոս ի՞նչ գործ ունիս»:

Ռոպէրը անմիջապէս շուրջը նայեցաւ բայց ոչ մէկը տեսաւ: Ձայնը անտառին խորերէն կու գար: «Ո՞վ ես դուն» ըսելով ձայնեց բայց ոչ մէկը պատասխանեց:

Ռոպէրը որոշեց ձայնին եկած տեղը երթալ: Մէկ-երկու քայլէն յետոյ հսկայ ծառի մը յատակը դուռ մը նշմարեց: Այնքան պզտիկ էր, որ միայն մանուկ մը կրնար տղմիլ: Շատ հոգ կ'ընէր թէ ինչ կար դրան ետեւը: Հրեց դուռը,

մտաւ ներս:

Անցաւ դուռէն ու ինքզինքը գտաւ բոլորովին տարբեր վայր մը: Այս վայրը փասփայլուն լոյսերով ծածկուած էր: Ռոպէրը իր շուրջը սքանչանալով կը դիտէր: Հոն ամէն ինչ տարբեր էր, ծառերը ոսկեգոյն էին, իսկ գետերը արծաթագոյն: Ամէնէն ուշագրաւ բանն ալ պզտիկ էակներ էին, որոնք ունէին պզտիկ թեւեր ու թիթեռնիկներու նման կը թռչէին: Անոնցմէ մէկը մօտեցաւ Ռոպէրին ու ըսաւ.

- Բարի եկար անծանօթ:

Այս էակը այնպիսի մեղեդիով մը կը խօսէր, որ կարծես թէ կ'երգէր:

- Մենք պարիկներու վայրէն ենք, հոս միայն մաքուր սիրտ ունեցող, ազնիւ անձերը կ'ընդունինք:

Ռոպէրը շուարած էր բայց ալ չէր վախճար:

- Ես ի՞նչպէս հոս եկայ:

Պարիկը խնդալով ըսաւ.

- Անտառի բոլոր այցելուները հոս չեն կրնար մտնել: Անոնք որոնք համարձակութիւն ունին այս դուռը կրնան տեսնել: Բայց պէտք է ուշադիր ըլլաս: Ժամանակը հոս տարբեր կը գործէ: Երբ դուրս ելլես կարելի է թէ ոչ մէկ բանը ձգածիդ պէս գտնես:

Ռոպէրը երբ պարիկին հետ կը խօսէր ժամանակը ինչպէս անցաւ չհասկցաւ: Բայց անհանգստութիւնը երթալով կը շատնար: Երբ պզտիկ դռնէն դուրս ելաւ վերադարձած էր մութ անտառին: Անտառը վախազդու կը տեսնուէր: Անտառը ալ գիտցած անտառը չէր եւ ճամբան ալ անծանօթ էր:

Որքան քալեց չէր գիտեր, ի վերջոյ գիւղին լոյսերը կը տեսնուէր: Ծանօթ անձ մը անգամ չկար: Շէնքերը փոխուած էին: Ծերունի մը մօտեցաւ Ռոպէրին ու ըսաւ.

- Ո՞վ ես դուն:

Ռոպէրը յիշեց պարիկին խօսքերը: Այն անտառին մէջ անցուցած երկու ժամը իր աշխարհին մէջ տարիներու կը փոխարինէր: Չէր գիտեր արդեօք պիտի կարենար գտնել իր ընտանիքը ու իր սիրածները...:

Ժանին Կաթիլ Տեմիրճի
 ԺԱ. դասարան

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԴՂԵԱԿ

Աշնան գոլ իրիկուն մըն էր: Փողոցները լուռ եւ պարապ... Ճառերը սոսկալի ձայներ կը հանէին սաստիկ հովին պատճառաւ...: Սէլինան մէկ ձեռքը տետրակով մը, միւսին պայուսակով մը կը սպասէր իր ընկերը: Անշուշտ Սէլինան գիտէր որ այսպիսի բաներ կրնար ըլլալ, պատրաստութիւն ընելով եկած էր...: Ճոնը 15 վայրկեան ետք, քիչ մը ուշանալով եկաւ:

-Ո՞ր էիր Ճոն, 15 վայրկեանէ ի վեր կը սպասեմ:

-Հոս եմ հոս: Շատ լաւ լուրեր ունիմ: Առաջինը, դպրոցի լրագրին տնօրէնը մեզ լրագրողներու խումբին ընդունեց, երկրորդը Պր. Դիմոթին հետն էի, ան ըսաւ, որ հին քաղաքի մէջ գտնուող դղեակին հետախուզախումբ մը գացած է եւ ամիս մը հոն հետազոտութիւն պիտի ընեն եղեր...:

Սէլինան սկսաւ քալել Ճոնին հետ, այս նոր լուրերը մտածելով: Եթէ դղեակին մասին լուր մը գրէ, Պր. Դիմոթին զինքը դպրոցի լրագրին ատենապետը կրնար ընել:

-Ճոն, վաղը մինչեւ իրիկուն հին քաղաքը գտնուող դղեակին մասին հետազոտութիւն ընենք յետոյ ասոր մասին լուր գրենք:

Ճոնը իրապաշտ հայեցումաձեռքով սկսաւ նայիլ Սէլինային, ասիկա այդ ըսել էր...:

Երբ տուն հասաւ, պզտիկ եղբայրը սենեակին դուրսը նստած էր: Սէլինան հարցուց.

-Թոմ, ի՞նչ եղաւ:

-Քոյրիկ, ընկերս ըսաւ, որ տուներուն մէջ կան ուրուականներ: Եւ անոնք, որոնք այս ուրուականները կը տեսնեն, ուրուականներու կողմէ կ'ուտուին... Աս սուտ է չէ՞:

Սէլինան պատասխանեց.

- Հարկաւ սուտ է Թոմ: Ուրուականները իրական չեն: Երեւակայական բաներ են, վախնալիք բան մը չկայ: Ընկերներուդ ըսէ, որ այսպիսի բաներ չկան...:

-Բայց քոյրիկ...

-Թոմ, մի՛ վախնար: Եթէ ուզես այսօր ինծի հետ կրնաս պտըտիլ:

Թոմ ուրախ իր սենեակը գնաց եւ գիրք մը բերաւ եւ գիրքին անունն ալ «Խորհրդաւոր Դղեակ» էր:

Սէլինան գլխացաւ մը ունէր, ի՞նչպէս պիտի կարենար երթալ հին քաղաք... Ճոնն ալ հոն զինքը պիտի սպասէր: Սէլինան բոլոր ուժը հաւաքելով ոտքի ելաւ եւ 10 վայրկեան յետոյ պատրաստ էր: Վրան «Աշխարհի անենալաւ լրագրողը» գրող տետրակն ալ առնելով դուրս եկաւ:

Ժամը 1 էր, Սէլինան եւ Ճոնը նախ Պր. Դիմոթին քով գացին, Պր. Դիմոթին զիրենք կը

սպասէր:

-Պր. Դիմոթի:

-Օօօ բարի եկաք տղաք:

-Բարի տեսանք Պր. Դիմոթի: Մենք դղեակի մասին լուր մը պիտի գրենք: Մեզի կրնա՞ք օգնել:

-Արդէն գիտէի, որ դուք այս դղեակի լուրին համար պիտի գաք: Այն ատեն սկսիմ պատմել:

Գիւղացիները շաբաթ մը առաջ սկսան այս դղեակէն ձայներ կու գայ ըսելու:

Բայց հոն ուրուական մը կար: Գիւղացիները ոստիկան կանչեցին: Այդ օրէ սկսեալ հետազոտութիւններ ընելու խումբեր եկան: Սակայն երբ խումբ մը գայ 2-3 օր յետոյ կը վերադառնային:

-Վաայ, ինչե՞ր եղած է հոս ըսաւ Ճոն:

-Պարոն Դիմոթի այս պատմութիւններուն մէջ բաներ մը սխալ են: Իրականութեան մէջ ուրուականի պէս բան մը չկայ: Ես հետազոտութիւն մը պիտի ընեմ այս դղեակին ուրուականին մասին, ըսաւ Սէլինան:

-Դուն գիտես Սէլինա, ես ինչ որ լսեցի այն ըսի:

4 ժամ յետոյ Սէլինա եւ Ճոն դղեակին առջեւն էին: Ճոն քիչ մը վախցած էր: Երբ երկուքը դղեակ մտան խոշոր դուռը գոցուեցաւ բարձր ձայնով: Ներսը մութ էր, բայց Սէլինան պատրաստ եկած էր, իր պայուսակէն մօմ մը հանեց: Պատուհանին վրայ լուսանկարներ կային եւ լուսանկարներուն վրայ արին կար, երբ մեծ լուսանկարի մը լոյսին տակ մօտէն նայեցան, մէկը սկսաւ պոռալ: Ճոնը եւ Սէլինան վազելով դուրս ելան, բայց Սէլինան նորէն ներս մտաւ եւ քաջ շարժումներով լուսանկարին քովը եկաւ: Լուսանկարը մէկ կողմ դրաւ եւ անոր ետեւը տեսաւ բարձրախօս մը: Ճոնը ետ կանչեց եւ նկարները քաշելով տուն վերադարձան:

Սէլինան այս դէպքի մասին լուր մը գրեց եւ Պարոն Դիմոթին բերաւ: Սէլինան ատենապետ եղաւ իսկ Ճոնը իրեն օգնականը:

Ճէսիքա Սաղլամօղլու
10 ռդ դասարան

ՀՈՎԻՏԻ ՄԷՋԻ ՄԱՐԴԸ

Աշխարհի մը մէջ կար հովիտ մը: Հոն մարդիկ չէին կրնար մտնել: Միայն կախարդները կրնային մտնել եւ ապրիլ այս հովիտին մէջ: Այս հովիտը ուներ թագուհի մը, անունը Սինթիա: Ան կը պաշտպանէր հովիտը գէշութիւններէն: Օր մը Սինթիան կը խօսէր մանրավաճառներու հետ, թէ ինչպիսի նորոգութիւններ կամ փոփոխութիւններ կրնան ընել հովիտը զարգացնելու համար: Իրարու հետ ունեցած կապերուն միջեւ շատ բարեկիրթ, անկեղծ, ազնիւ եւ հասկացողական էին: Բայց ուրիշներու դէմ այս վարմունքները չէին ցոյց տար: Քանի մը ամիս առաջ կախարդներու եւ մարդոց միջեւ պատերազմ մը տեղի ունեցած էր: Պատերազմը մարդիկը շահած էին ու այս պատճառով կախարդները կը բնակէին անտառին որոշ մէկ կողմը եւ մարդիկը չէին առնէր ներս: Սինթիան այս նիւթի շուրջ շատ խիստ կանոններ ունէր:

Օր մը ժողովուրդը Սինթիային պատրաստած կազմակերպութեան մը համար հաւաքուած էր: Պատերազմին վրայէն անցած էր երկու ամիս: Կախարդները վնասներ առած էին այս պատճառով կախարդներու ժողովուրդը հաւաքուած էր: Անտառին մէկ կողմը ասոր համար տրամադրուած էր: Սինթիան ըսաւ.

-Ընկերներ գիտէք որ կարճ ժամանակ առաջ պատերազմի մէջ էինք: Մեր հողերը մեզմէ առնուեցան: Այս պատերազմէն զէջ ազդուեցանք: Մեր տղաքը հեռու մնացին իրենց դպրոցներէն: Պէտք է ձեռք ձեռքի տանք եւ վերականգնեցնենք մեր հովիտը:

Ժողովուրդը կը ծափահարէր Սինթիան: Մէկը մարեցաւ ու գետին ինկաւ: Սինթիան ուզեց օգնել աղջկան: Գացին բժիշկի: Հոն հասկցուեցաւ, թէ աղջիկը մարդ մըն էր, ոչ թէ կախարդ: Սինթիան ըսաւ.

-Դուն մա՞րդ ես: Ի՞նչպէս հոս եկար: Քեզ թագաւորը՞ հոս դրկեց:

Աղջիկը շուարելով պատասխանեց.

-Ի՞նչ, ես մարդ չեմ: Հոս ծնած եմ եւ հոս կ'ապրիմ: Ինչո՞ւ այդպէս կը խորհիք:

- Քեզմէ առնուած արեան օրինակէն կը հասկցուի, որ դուն մարդ մըն ես:

Աղջիկը չհասկցաւ եղածները: Փնտռեց իր մայրը ու անոր հարցուց: Տարիներ առաջ հայրը փախած էր մարդոցմէ ու իրարու սիրահարուելով ամուսնացած էին: Բայց պատերազմի պատճառով իրարմէ բաժնուելու պարտաւորուած էին: Սինթիան երբ սորվեցաւ բոլոր ասոնք մեղքնալով աղջկան արտօնեց, որ հայրը վերադառնայ անոնց քով ու ապրի անոնց հետ:

Երկար ատենէ ի վեր հայրն ու աղջիկը իրար չէին տեսներ, անբացատրելի երջանկութեամբ ու կարօտով իրար փաթթուեցան:

Լիա Բորդագալեան
Ժ. դասարան

ՄՆԱՍ ԲԱՐՈՎ ԱՇՈՒՆ

Աշունը եկած էր: Ես նորէն հանրապարտեզը նստարանի մը վրայ նստած կը կարդայի գիրքս: Կը դիտէի ծառերու տերեւները: Շուրջը դիտելու աստեն տեսայ դպրոցէն վերադարձող մանուկները: Միշտ կ'ուզէի մայր մը ըլլալ բայց պայմանները չարտօնեցին: Տեսայ պզտիկ աղջիկ մը ձեռքը փչուկով, որ կը սպասէր իր ծնողքը: Վայրկեանները կ'անցնէր բայց եկող գացող չկար: Տուն երթալու ժամը հասած էր: Այդ աղջիկը հոն առանձին ալ ձգել չէի ուզեր: Մօտեցայ աղջկան ու փափկանկատ ձայնով մը ըսի.

- Ինչո՞ւ դեռ հոս կը սպասես, քեզ առնելու չեկա՞ն: Եթէ օգնութեան պէտք ունիս քեզ տուն կրնամ ձգել:

Կարճ միջոց մը խորհեցաւ յետոյ պատասխանեց.

- Ես օտարներուն հետ չեմ խօսիր, մայրս արգիլեց, քու օգնութեանդ ալ պէտք չունիմ:

- Լաւ, բայց նորէն ալ քեզ հոս առանձին չեմ կրնար ձգել, վտանգաւոր կրնայ ըլլալ: Պահեց անձայնութիւնը, նստայ քովը ու միասին սպասելու սկսանք: Փայլուն աչքերով, գեղեցիկ ու խելացի աղջիկ մըն էր: Զինքը անհանգիստ չընելու համար ջանացի իրեն հետ չխօսիլ բայց ինքզինքս չկրցայ զսպել ու հարցուցի.

- Քանի՞ տարեկան ես:

- 7 տարեկան եմ:

Կարճ լրութիւն մը:

- Կը սիրե՞ս գիրք կարդալ:

- Հարկաւ: Դասերս աւարտելէ լետոյ միշտ գիրք կը կարդամ: Գիտեմ դուն ալ գիրք

կարդալը շատ կը սիրես: Ամէն օր ժամը 2-3ի պէս հոս կու գաս սա նստարանին կը նստիս:

- Դուն գի՞ս կը դիտես:

- Այո, դասարանիս պատուհանէն քեզ կը դիտեմ: Ես շատ կը սիրեմ շուրջս դիտել, այն անձերը որոնք կը տեսնեմ կը խորհիմ իրենց կեանքին մասին: Ի՞նչ է քու ասպարեզդ:

Գոհ էի, որ զիս իրեն մօտ զգալով կը խօսէր հետս:

- Ես գրող մըն եմ: Նորավէպեր կը գրեմ: Երբեմն ալ կը փորձեմ բանաստեղծութիւն գրել:

- Ես ալ հեքեաթներ կը գրեմ, ուսուցիչներս ալ շատ կը համին:

Մենք կը շարունակէինք մեր խօսակցութեան այդ պահուն պզտիկ աղջկան մայրը եկաւ.

- Չըսիր անունդ:

- Անունս Աշուն է:

Ծանօթացանք իր մօրը հետ: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց, որ աղջիկը առանձին չէի ձգած ու իրեն հետ հետաքրքրուած էի:

Մայրը երկար ժամեր աշխատելու պարտաւոր էր: Երկար ատեն խօսելէ յետոյ ալ իրարու անծանօթ չէինք: Իրեն առաջարկեցի Աշունը դպրոցէն արձակուելէ յետոյ տուն ձգել: Մեր միասին անցուցած ժամերէն յետոյ հասկցած էի, թէ ալ այս մայրն ու աղջիկը կեանքիս անբաժանելի անդամները եղած էին:

Կեանքս շատ պարզ էր, կ'ապրէի առանձին՝ ընտանիքէս հեռու: Ժամադրուեցանք Շաբաթ օր տեսնուելու համար: Անհամբերութեամբ սպասեցի այդ օրը: Radiohead մտիկ ընելով գալեցի դէպի հանրապարտեզ: Տարիներ եղած էր, որ այս երգը մտիկ չէի ըրած: Այս երգը կը յիշեցնէր երիտասարդութիւնս՝ այն տարիները, որոնց ընթացքին չէի գիտեր թէ ի՞նչպէս կեանք մը պիտի ունենայի: Իսկ հիմա 29 տարեկան նշանատր գրող մըն եմ: Բայց ինչ բանի փոխարէն՝ նախկին

կեանքս, ընտանիքս, ընկերներս ամէնն ալ կորսնցուցի նշանատր գրող մը ըլլալու համար:

Գտնուեցանք Աշունն ու մայրը՝ Մերըլինին հետ: Անոնք նստած էին միշտ իմ նստած

նստարանիս վրայ: Մայր ու աղջիկ թե երաժշտութիւն մտիկ կ'ընէին թէ գիրք կը կարդային:

- Բարեւ Մերըլին, բարեւ Աշուն:

-Ախ բարեւ կը ներես չիմացանք գալոյ:

- Խնդիր չէ, ես ալ երբ կը կարդամ գիրքս կարծես թէ ուրիշ աշխարհ մը կ'ըլլամ: Ի՞նչ մտիկ կ'ընէք:

-Go Slowly- Radiohead:

Ականջներուս չկրցայ հաւատալ:

- Ես ալ շատ կը սիրեմ այս խումբը, տարիներ անցան բայց առասպելի նման է: Նայէ՛ ձեզի գրած գիրքս բերի:

- Ասաա, դուն էմըլի Հիւսօն ես: Բոլոր գիրքերդ կարդացած եմ: Միայն այս նոր հրատարակուած գիրքդ չէի կարդացած: Ձեզի հետ ծանօթանալ մեծ պատիւ մըն է:

-Օրինաւոր խօսելու պէտք չունիս:

Բոլոր օրը անցուցինք միասին: Անոնց հետ երբ միասին ժամանակ կ'անցնէինք ինքզինքս կը զգայի որպէս անոնց ընտանիքին մէկ անդամը:

Երկուշաբթի օրը նորէն նոյն հանրապարտեզը, նոյն նստարանն էի: Աշունին հետ Մերըլինին գալը կը սպասէինք: Ամէն անգամուն իրեն գրածներէս նմոյշներ կը բերէի: Անոնք կարդալ ու անոնց վրայ գրուցել Աշունին շատ հաճոյք կու տար, նոյնպէս ալ ինծի: Մերըլինը միշտ շատ գործ ունէր, իրեն հետ միայն շաբթուներէրը կը տեսնուէինք:

Աշունը կը յուզուէր, ան իր մօրը հետ ալ ամէլի ատեն անցնել կ'ուզէր:

- Էմըլի գիտե՞ս այս շաբթուները վարժարանիս մէջ Մայրերու Օրուայ առթիւ խրախճանք մը պիտի ըլլայ: Մայրիկիս հետ մասնակցիլ կ'ուզեմ բայց ան վստահ եմ պիտի չկարենայ գալ: Դուն ինծի հետ կուգա՞ս:

-Այս նիւթը նախ եւ առաջ պէտք է մայրիկիդ հետ խօսինք:

Երբ նիւթը բացինք Մերըլինին ան, բացատրեց թէ որքան յուզուած է, որ պիտի չկարենայ մասնակցիլ խրախճանքին, բայց երբ իմացաւ թէ ես պիտի կարենամ մասնակցիլ ան շատ ուրախացաւ: Գիտէի մէկ կողմը յուզուած էր, կը փափաքէր իր աղջկան քովը ըլլալ, բայց գործերը...

Հասաւ Մայրերու Օրը: Մերըլինին ուղարկեցի իր նախասիրած ծաղիկներէն:

Այդ օրը երբեք պիտի չմոռնամ: Տղոց հետ ըլլալ մեծ գոհունակութիւն պատճառեց ինծի: Գիտէի Մերըլինը շատ կը յուզուէր: Կեանքը դժուար էր բայց իր կեանքը ալ ամէլի: Պարտաւոր էր աշխատելու եւ թէ շատ աշխատելու...

Մերիլինը օր մը յանկարծ ըսաւ.

- Էմըլի պէտք է Աշունին հետ ուրիշ երկիր մը փոխադրուինք: Այ այս գործը պիտի չկարենամ ընել: Պէտք է աղջիկիս հետ հետաքրքրուիմ իրեն հետ ալ ամէլի ժամանակ անցնեմ:

Չէի սպասեր այսպիսի լուր մը: Գիտէի օր մը պիտի գար եւ մենք պիտի պարտաւորուէինք իրարմէ բաժնուիլ: Բայց այսքան կանո՞ւխ պիտի ըլլար այս բաժանումը:

Փոխադրուեցան ուրիշ երկիր մը: Այսքան տարուայ մէջ անոնց շատ կապուեր էի: Ընտանիքս եղած էին: Բայց ասիկա մեզի համար բաժանում մը չէր: Անոնք ալ զիս կը սիրէին, անոնք ալ ինծի կը տեսնէին, որպէս իրենց ընտանիքին մէկ անդամը: Անոնց բացակայութեան հրատարակեցի գիրք մը եւս, որ ունէր անակնկալ անուն մը՝ «Մնաս Բարով Աշուն»:

Գաթիա Մէնթէշէ
ԺԱ. դասարան

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ

Օր մը Թինան երբ կը պտըտէր կեցաւ հնախանութի մը առջեւը մէջէն ձայն մը իրեն՝ «Ներս մտի՛ր» ըսաւ: Երբ ներս մտաւ տեսաւ յուշատետր մը, որուն մէջ գրուած էր երկու երիտասարդի յիշատակները:

Սկսաւ կարդալու, որքան կարդաց նշմարեց թէ այս երկու երիտասարդներու իրարու հանդէպ սէրը շատ զօրաւոր էր:

Տետրակին էջերուն վրայ արձանագրուած էր 1974 թուականը: Տետրակին մէջ կային լուսանկարներ, պատկերներ, բանաստեղծութիւններ: Իրենց սէրը աչքարու էր բայց այս սէրը կ'ապրէին գաղտնօրէն: Այդ շրջանի պայմաններուն պատճառով վստահ չէին թէ իրենց սէրը պիտի կարենային ապրիլ, կամ միասին կեանք մը պիտի կարենային անցնել, պիտի կարենային միասին ծերանալ...:

Թինան յուշատետրէն կարդաց բաժին մը եւս եւ շատ ազդուեցաւ: «Զիս սպասէ՛» ըսէիր կը սպասէի, «Տունդ, ընտանիքդ ձգէ՛, քովս եկո՛ւր» եթէ ըսէիր առանց տատամսելու կու գայի քովդ, առանց խորհելու քեզի հետ կը հեռանայի այս քաղաքէն:

Իրենց գրածներէն կը հասկցուէր թէ նիւթական տեսակէտէ ալ շատ հանգիստ չէին, բայց իրարու հետ ըլլալ իրենց համար բաւարար էր: Մանչը աղջկան թուղթէ մատանի մը պատրաստած էր: Այդ մատանին միշտ աղջկան ձեռքն էր: Երբ հանելու կը պարտաւորուէր պզտիկ տուփի մը մէջ կը պահէր:

Պատկերները այնքան հին էին, որ իրենց գոյնը կորսնցուցած էին բայց նորէն ալ շատ գեղեցիկ կը տեսնուէին: Ծովեզերքը, անտառը եւ բազմաթիւ տեղեր պտըտած էին ու յուսանկարուած:

Մէկզմէկու գրած ոտանաւորները այնքան գեղեցիկ էին, որ Թինան այս ոտանաւորները կրկին ու կրկին կը կարդար:

Քեզ պիտի սիրեմ մինչեւ մահ

Մեր նկարները պիտի պահեմ տուփի մը մէջ
Տարիներ ու տարիներ յետոյ միասին պիտի նայինք

Եւ իրարու պիտի ըսենք մեր անցեալը որքան հին է:

Մեր թռչնիկներուն, մեր զաւակներուն պիտի պատմենք մեր սէրը

Այսպէսով կրկին ու կրկին պիտի ապրինք մեր սէրը

Ես նորէն պիտի նշմարեմ թէ քեզ որքան շատ կը սիրեմ:

Հասած էր վերջին էջին, հոն արձանագրուած էին երկու անուններ՝ Նարօս եւ Տարօն: Այս անունները շատ ծանօթ էին իրեն: Քիչ մը խորհելէ յետոյ յիշեց: Մեր մեծմայրիկն ու մեծհայրիկին անուններն էին անոնք: Որոշեց յուշատետրը քնել ու զայն տուն տանիլ: Երբ ցոյց տուաւ մայրիկին, մօրը աչքերը արցունքներով լեցուեցան:

«Մեծմայրիկիդ ու մեծհայրիկիդ մահէն ետք իրենց առարկաները ծախած էինք բայց այդ պահուն կորսնցուցած էինք այս յուշատետրը:» Թինան անգամ մը եւս մտիկ ըրաւ իր մեծ մօր ու մեծ հօր անմահ սիրոյ պատմութիւնը:

Լոռին Ելէկէն
11Ա դասարան

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՎԱՅՐԿԵԱՆ

Ուզեցի քեզի նամակ մը գրել
Եւ սկսայ խորհիլ
40 վայրկեան
Ոչ մէկ բան եկաւ մտքիս
Քեզմէ զատ...

Չկրցայ գրել սէրս բառերով
Եւ 40 վայրկեան
Միակ մէկ բան եկաւ մտքիս՝
«Դուն»...

Երբ որ երազներէս արթնցայ
Իմ միակ գրած բանս՝
անունդ էր:

Լոռին Ելէկէն
11Բ դասարան

Sanatın İçinde Bir Yolculuk: Pera Müzesi

İstanbul'un kalbinde, Beyoğlu'nda yer alan Pera Müzesi'ni ziyaret etmek, sanatın büyüğü dünyasında kaybolmak gibiydi. Müze kapısından içeri adım attığım anda, tarih ve modernitenin nasıl iç içe geçtiğini hissetmeye başladım.

Girişte, zarif bir atmosfer karşılıyor. Geniş sergi alanları, sanat eserlerinin etkileyici sunumlarıyla dolu... İlk olarak 'Oryantalist Resim Koleksiyonu' olan 17.yüzyıldan 20.yüzyıla uzanan resimlere yöneldim. Avrupalı ressamların fırçasından süzülen Osmanlı dünyası... Dönemin ressamları günlük yaşamı ve kültürel etkileşimleri ustalıkla yansıtıyordu. Her bir tablo, beni tarihin derinliklerine sürüklüyordu. O an sadece bir izleyici değildim; aynı zamanda tarihin bir parçası gibiydim.

Ve ziyaretimin en unutulmaz anlarından biri... Osman Hamdi Bey'in en tanınmış eseri olan 'Kaplumbağa Terbiyecisi' tablosu ile karşılaşmak... 1906 yılında tamamladığı bu tablo, Osman Hamdi'nin kendine özgü sembolizm ve eleştiri anlayışını yansıtıyor. Resim, Osmanlı toplumundaki yavaş ilerleyen reform sürecine bir eleştiri olarak kabul edilir. Tabloda, Osmanlı kıyafeti içinde yaşlı bir adam (kendisinin otoportresi olduğu düşünülüyor) elinde ney ile kaplumbağaları eğitmeye çalışıyor. Ancak kaplumbağalar, adamın çabalarına karşı ilgisizdir; bu da toplumsal reformların yavaş ve zorlu ilerleyişini simgeliyor.

Bu noktada bu tabloyla sanat tarihimize damga vuran Osman Hamdi Bey'den de söz etmek isterim:

Osman Hamdi Bey, yalnızca bir ressam değil, aynı zamanda Türkiye'nin ilk arkeoloğu ve müzecisiydi. Eğitimini Paris'te École des Beaux-Arts'ta aldı ve burada

Fransız ressam Gérôme'dan dersler alarak sanat eğitimine odaklandı. Türkiye'ye döndüğünde İstanbul Arkeoloji Müzesi'ni kurarak arkeolojik eserlerin yurtdışına kaçırılmasını önlemek için yasa tasarıları hazırladı. Ayrıca Türkiye'nin ilk sanat okulu olan Sanayi-i Nefise Mektebi'ni (günümüzde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) kurarak sanat eğitime olanak sağladı.

Osman Hamdi'yi ve Oryantalist Resim Koleksiyonu ile ilgili anlatılacaklar elbette bunlarla sınırlı değil ancak sizlere müzenin güncel bir sergisinden de bahsetmek isterim: Hesaplar ve Tesadüfler sergisi. Soyutlamanın sınırlarının genişletilmesi... ve bunu matematiğin sihirli dokunuşlarıyla yapmak...

Bu sergide ise dikkatimi en çok çeken 2023 yılında yaşamını yitiren bilgisayar sanatının önemli temsilcisi Vera Molnar'a ait doğa ve insan arasındaki ilişkiyi ele alan eserleri oldu. Çarpıcı renkler ve yenilikçi tekniklerle işlenen bu eserler, doğanın korunması gerekliliğine dikkat çekiyordu. Sanatçının doğa temalı bu çalışmaları, izleyiciyi doğaya saygı duymaya ve onu korumaya davet eden derin bir mesajlar içeriyordu.

Pera Müzesi, hem klasik hem de modern eserleriyle sanatı çok boyutlu bir şekilde deneyimlememi sağladı. Bu eserler arasındaki diyalog, sanatın geçmişten gele-

ceğe bir köprü olduğunu hissettirdi ve Osman Hamdi Bey gibi önemli sanatçıların Türkiye'nin kültürel zenginliğine katkılarını daha derinden anlamama yardımcı oldu.

Pera Müzesi'nden ayrılırken sanatın içindeki yolculuğumdan birçok değerli iz bırakmışım. Burada geçirdiğim anlar bana sadece görsel bir deneyim sunmakla kalmadı; aynı zamanda düşüncelerimi ve duygularımı derinleştirdi.

İstanbul'da bir sanatsever olarak Pera Müzesi'ni mutlaka ziyaret etmenizi tavsiye ederim. Sanatın geçmişle geleceği buluşturan o büyüğü kapısını aralayacağınızdan emin olabilirsiniz.

Encil Amuroğlu

PIYANONUN TARİHSEL GELİŞİMİ

Piyano, tarihsel olarak zengin bir gelişim sürecine sahip bir müzik aletidir. Ben de sizlere bu tarihsel süreçten biraz bahsetmek istiyorum.

Klavsen çalgısı piyanonun atası sayılmaktadır ve 1500'lü yıllarda ortaya çıkmıştır. Bu enstrümanın piyano ile tek benzer yanı, ikisinin de klavyeli çalgılar olmasıdır. Klavsen telleri bir mızrap ile çeker ve tellerin titreşmesi sonucu sesler oluşur. Ayrıca klavsen, sesin dinamiklerini kontrol etme konusunda oldukça sınırlıdır. Günümüzde piyanoda çaldığımız bazı eserler; J.S. Bach, Domenico Scarlatti gibi birçok besteci tarafından klavsen için bestelenmiştir.

Piyanonun atası sayılabilecek bir diğer çalgı ise klavikorddur. Bu çalgının sağında akort çivileri bulunur. Bu akort çivilerinden başlayan teller bir köprü üzerinden geçerek soldaki kavrama pimlerine bağlanırlar. Her tuşun kendi telinin altında bir çubuk bulunur. Bu çubuk teli titreştirerek ses çıkmasını sağlar. Bu çalgıda da piyanoda olduğu gibi tiz sesler sağda, bas sesler ise solda bulunur. Dönemin bestecileri, klavikord çalgısı için birçok eser bestelemişlerdir.

İlk piyano ise 1711 yılında

Floransa'lı Bartolomeo Cristofori tarafından icat edilmiştir. O dönemde piyanonun asıl adı "hafif ve güçlü" anlamına gelen "piano e forte" olarak belirlenmiştir. Bunun sebebi, bu çalgının daha önce kullanılmış olan tuşlu çalgıların aksine, dinamikleri kontrol etme açısından çok daha gelişmiş olmasıdır. Yeni bir icat sayılan piyanonun mekanizmasında küçük çekiçler, çekiçleri harekete geçiren manivelalar ve tellerin titreşimini durduran çuha bölümü bulunuyordu.

İlk piyanonun icadının ardından piyano çalgısı dönemlerin özellikleri doğrultusunda değişime uğramaya devam etti. Klasik Dönem'de Mozart ve Haydn gibi besteciler piyanoda eserler bestelemişlerdir. Bu dönemde piyanoların boyutları büyümüştür ve daha fazla tuş sayısına sahip modeller üretilmiştir. Romantik Dönem'de ise piyano çok önemli bir yer kazanmıştır. Chopin ve Schubert gibi birçok besteci bu dönemde piyano için eserler yazmışlardır. Bu dönemde daha iyi ses kalitesine sahip piyanolar

üretilmiş ve yeni mekanizmalar geliştirilmiştir.

Bildiğiniz üzere piyano çalgısı günümüzde daha da yaygınlaşmıştır. Akustik piyanoların yanı sıra dijital piyanolar da kullanılmaktadır. Günümüzdeki piyano çalgısı genellikle ahşaptan yapılmaktadır. Piyanoda 52 beyaz ve 36 siyah olmak üzere 88 tuş bulunur. Akustik piyanoda tuşlara basıldığında çelik teller vurulur. Bu tellerin titreşmesi sonucu ses

yayılır. Piyanoda tuşların yanı sıra 2 veya 3 adet pedal da bulunur. En yaygın kullanılan pedal seslerin tınlama süresini uzatan uzatma pedalıdır. Günümüzdeki piyano, dinamikler yani nüanslar bakımından da oldukça gelişmiştir.

Alis YOLUSEVER
10. Sınıf

İçgüdüsel Hisse Doğru Bir Yolculuk: Carmina Burana

'Kader, sağlıktadır, ve erdemde, bana karşıdır, sürülen ve ezilen, daima esarete. Öyleyse şu saatte gecikmeden kopar titreyen telleri; mademki Kader güçlü adamı yere serer, herkes ağlasın benimle!'

'Öfke', 'Kibir' ve 'Şehvet' temalarını yeniden yorumlayıp sembolik bir anlatımla bizlere sunan, bizi iç dünyamıza doğru yolculuğa çıkaran baş döndürücü bir eser... Hem görsel hem de işitsel olarak ruhumuzu dolduran ve aklımızdan hiç çıkmayacak olan... Üzerinden asırlar geçse de insan tabiatının özünde aynı kaldığını bizlere gösteren...

'Carmina Burana'...

Eserin yaratıcısı Carl Orf Carmina Burana'dan o denli olumlu etkilenir ki; yayıncısına "Daha önce yazdığım bütün eserlerimi yırt. Carmina Burana benim seçkin eserlerimin bir başlangıcıdır" talimatını vermekten çekinmez.

Beuern Şarkıları olarak da bilinen 'Carmina Burana' Münih'teki Bayern Kütüphanesi'nde bulunan, 11, 12 ve 13. yüzyıldan kalan 254 şiir ve dramatik metinden oluşur. Müzisyen kökenli bir aileden gelen Alman Carl Orf tarafından bu metinlerden seçilmiş şiirler üzerine sahne kantatı olarak 1936 yılında bestelenmiş

ve ilk kez 1937'de Frankfurt Operası'nda sahnelenmiştir. Carmina Burana, Carl Orff'un Zaferler üçlemesinin ilk eseridir. Doğayı ve aşkı dile getiren Latince metinlere dayanır.

Müziksel olarak ise, Talih (Dünyanın Kraliçesi/ O Fortuna), Baharda, Çayırılarda, Tavernada, Aşk Bahçesi, Blanzflor ve Helena, Talih (tekrar) 7 bölüm içinde 25 bölmeden oluşur.

Carmina Burana Ne Anlatır?

Eserin açılış teması, belki de en çok bilinen tema, yazgı, kader ve insanın alinyazısının yükseliş ve alçalışları hakkında. Ardından müzik baharın başlayışına doğru yön değiştirir: uyanma, coşma ve ilk aşk. Eserin ana fikri ise gezegenlerin fiziksel çekimi kadar erkek ve kadının birbirlerine uyumudur.

Balenin ilerleyen bölümleri kadın ve erkek yaratılışlarının onları son birleşmeye götürecek olan ifade biçimleriyle devam eder. Daha sonra gelen taverna bölümü, yaşlılığın ve ölümün kaçınılmazlığını içki içip, kumar oynatarak unutmaya ve örtmeye çalışan genç erkekleri anlatır. Son bölüm olan "Aşk Sarayı" da kadınlar hakkındadır. Daha yumuşak olan doğaları, kendi tutkularıyla olan savaşları ve kendilerini coşkun-

luğa ve doruğa ulaştıracak olan fiziksel aşkı kabul edişlerini anlatır. Tüm orkestranın, koronun, çocuk korosunun ve dansçıların hep beraber sahnede coşkulu bir bütün oluşturduğu "Carmina Burana", çağdaş kostüm ve sahne anlayışıyla kurgulanmış bir bale olarak da tasvir edilebilir.

Opera; koronun yanında solistler de bulundurmaktadır: soprano, tenör ve bariton. Ve bizleri gururlandıran ise burada bariton olarak okulumuz mezunlarından Kevork Tavityan'ı görmek. Kıymetli opera sanatçısı Kevork Tavityan'ın sahnedeysen hissettiği yoğun duyguları aktarmı oldukça başarılı.

Koro, sahne, dansçılar, kırmızı top metaforu, dekor... Ortaya adeta bir görsel şölen ve dans şovunun çıktığını söyleyebilirim. Ve müthiş bir alkış hak ettiğini...

Sandra Altınışik
10. Sınıf

MATEMATİK AKIL ve ZEKA OYUNLARI KULÜBÜ

MANGALA

4000 yıllık maziye sahip bir zekâ ve strateji oyunudur Mangala . Kazak, Kırgız, Türkmen ve Altay gibi bazı Türk halkları arasından günümüze kadar gelmiştir. Orta Asya'daki ismiyle 'dokuz kumalak'. Günümüzde birçok coğrafyada farklı isimlerle oynanan bu tarihî oyun Türkçeye, "aktarma, taşıma" manasından geçtiği tahmin edilmektedir. Bunun yanında, Türklerin oyuna bakış açısından hareketle Mangala'nın 'manga' (en küçük askeri birlik) kelimesinden üretildiği de ifade edilmektedir. Diğer Mangala türlerinde taşlar genelde "tohum" adını almakta, taşları hareket ettirme ise "tohum saçma" olarak ifade edilmektedir. Bu da o kültürlerin ziraatçı bir toplum olduklarını göstermektedir. Oysa Türk Mangalasında taşlar "asker" olarak görülmektedir. Ayrıca günümüze "hazine" olarak aktardığımız bölüme Türkler "orda" yani "karargâh" demişlerdir; bu da oyunumuzun bir çiftçilik oyunu değil, savaş oyunu olduğunu ortaya koymaktadır. 2007 yılına kadar kuyu esaslı oyunların en bilineni Afrika kökenli Mancala idi. 2012 yılında Şanlıurfa Göbeklitepe'de bulunan arkeolojik kazı alanında kuyu esaslı oyunlara dair çok önemli bir keşif gerçekleştirildi. M.Ö. 10bin yılına ait oyun tablası bulundu. Bu da dünya oyun tarihinin temellerinin Anadolu'da atılmış olabileceğine dair çok önemli bir buluştur.

Okulumuz Matematik Akıl Oyunları Kulübünde Mangala ve daha farklı strateji oyunları olduğunu öğrenince, derslerime faydası olacağını düşünerek kulübümü tercih ettim. Dikkat, odaklanma ve öngörü yetimi arttırdı, hafızamın güçlenmesini ve hızlı kararlar ala-

bilmemi sağladı. Bu çeşit özelliklerini kuvvetlendirmek isteyenlere tavsiye edebileceğim faydalı ve çok zevkli bir strateji oyunu.

Yulyana Erdem
9.sınıf

REVERCE

Reversi, diğer adıyla Othello, 19. yüzyılda ortaya çıkan ve iki oyuncu arasında oynanan bir masa oyunudur. 8x8'lik bir tahta sisteminde oynanır. Genellikle siyah ve beyaz renkte iki farklı disk iki oyuncu arasında paylaşılır. Sıra sılla tahtaya diskler yerleştirilir. Amaç oyuncuların tahta yüzeyinde kendi renklerinde fazla alana sahip olmaktır. Ben Dikran Roy, 9. Sınıf öğrencisiyim matematik dersini seviyorum. Dikkatimi toplamayı ve düşünme potansiyelimi geliştirmek amaçlı okulumuz Matematik Oyun Kulübünü seçtim. Kulüpte en keyif aldığım oyun Reversi. İlk oynamaya başladığımda oyun benim için çok kısa sürede bitmekteydi. Fakat zamanla rakibimin oynayacağı hamleyi bulabilmek için daha çok düşünmeye ve strateji geliştirmeye başladım. Oyun her geçen hafta benim için daha keyifli hale geliyor .Zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum. Bu sayede ders içinde odaklanma becerim de gelişti.

Dikran Roy Cevahiryan
9.sınıf

KORİDOR

Stratejik bir masa oyunudur ve en az iki kişiyle oynanır. Oyun, oyuncuların birbirlerinin yollarını engelleyerek karşı tarafa geçmeye çalıştıkları bir mantık oyunu olup, 1997'de Gigamic tarafından tanıtılmıştır. 9x9 karelik bir tahtada oynanıyor. Oyuncular, başlangıç noktalarından karşı tarafa ilk ulaşan kişi olmaya çalışıyor. Koridor, hem taktiksel engelleme hem de uzun vadeli plan yapma stratejilerini gerektirir. En iyi oyunlar, rakibin hareketlerini tahmin edip onların yollarını stratejik olarak kapatarak kendi piyonunuz için en kısa yolu oluşturmayı içerir. Bir oyuncunun

piyonunun başlangıç sırasının tam karşısındaki sıraya ulaşmasıyla oyun sona erer ve bu oyuncu oyunu kazanmış olur. Bu oyun bana düşünmeyi ve ileriki hamleleri düşünerek hareket etmeyi öğretiyor. Hayatımızda karşımıza bir çok engel çıkabileceğini biliyorum. Bu engelleri aşabilmek için düşünme, odaklanma, farklı seçenekler oluşturabilme yeteneğimi geliştirmiş olmam gerektiğini düşünüyorum.

Derun Arek Ayaz
9.sınıf

GO

Go, kökeni çok eskiye dayanan, derin strateji gerektiren bir masa oyunudur. Çin'de MÖ 2300'lü yıllara kadar uzandığı düşünülen bu oyun, Japonya, Kore ve diğer Asya ülkelerine yayılmıştır. Bugün dünya çapında popülerdir ve sadece bir oyun değil, aynı zamanda bir kültürdür. Go, genellikle 19x19 karelik bir tahta üzerinde oynanır. Oyuncular, sırayla siyah ve beyaz taşlarını tahtaya yerleştirir. Amaç, rakibin taşlarını çevreleyip öldürmek ve tahtada mümkün olduğunca geniş alanlar elde etmektir. Taşlar gruplar oluşturur ve çevrelenmiş taşlar rakibe ait olur. Go'nun en belirgin özelliği, basit kurallarına rağmen son derece derin stratejik bir oyun olmasıdır. Oyuncular, rakiplerinin hamlelerini tahmin ederek kendi hamlelerini planlar. Her taş yerleştirildiğinde oyun durumu değişir ve oyun boyunca sürekli strateji geliştirmek gerekir. Oyunun felsefi bir yönü de vardır; oyuncular, sabır, odaklanma ve strateji geliştirme becerilerini geliştirirken, Go'yu bir kişisel gelişim aracı olarak da kullanırlar. Ayrıca Go, problem çözme, eleştirel düşünme, planlama ve strateji geliştirme gibi becerileri geliştirir. Zeka gerektiren yapısı sayesinde, hem çocuklar hem de yetişkinler için zihinsel gelişimi destekler. Özellikle sabır ve odaklanma gerektiren doğası, oyuncuların uzun vadeli düşünme yetilerini güçlendirir.

Daniel Sivacioğlu
11.sınıf

BAU MUN

As the delegate of The United States of America, I was in the IOC committee. Our agenda item was the inclusion of Russia and Belarus in the Olympics. Russian Federation had been banned from the Olympics due to the Russian-Ukrainian war. Moreover, the Russian Government had doping usage scandals in the past. They had faced a 2-year ban before the war. When the Russian Federation attacked Ukraine and declared war they were banned from the Olympics temporarily. Belarus, the ally of the Russian Federation was also banned from the Olympics cause of supporting these violent actions. In the committee, we have discussed;

Why the Russian Government and Belarus had been banned

Do we have to ban them permanently, if so why? why did we ban them? (in the past some countries have participated in the Olympics even though they were in the war at that time)

Is there another solution for the athletes who are from the banned country? Instead of participating to the Olympics as a neutral athlete, is it right to include politics to the sports?

What are the effects of doping usage on human health What can we do to make athletes stop from doping usage? What rules should we make, what can NGO (Non-Governmental Organisation) do?, Which NGOs can help to raise awareness for the doping usage among athletes and how can we finance the organizations.

As the delegation of The United States of America, we suggested banning the Russian Government and Belarus until the war stops. We have stated that their athlete only can participate as a neutral athlete. However, our stance changed while debating with other delegates to meet a common idea. We have answered opposing views, debated with the other countries. In each motion that had been given, I, representing my country, have brought up a speech in the general speakers list. In some sessions, our opinions were rejected, and sometimes our ideas were stolen by a specific country, however we had never lost our motivation to keep debating.

Male dominance sometimes ruled the committee and I was upset that a specific country was saying the same things as I said and had gotten approval from the other countries but I didn't. The country that has stolen my ideas got the praise. But thanks to my chairs they have noticed my efforts. At the end of the day, I got the honorable mention award:)

At the end of the conference, we decided to let the Russian Government and Belarus participate in the Olympics. We have suggested to receive help from non-governmental organizations to raise awareness of doping usage and make regular tests for the athletes to detect doping usage in earlier stages of the Olympics. We have suggested providing psychological help for the athletes who have used doping before and have a possibility to use it again due to addiction.

I have met nice people and I can call them my MUN-buddies. This club is not just a club. The whole process evolves us into a better person. A person that you thought you could never be. Keep MUNing, keep dreaming, and keep dancing in the socials!

However, when we published our verdict (similar to the resolution paper) we faced numerous negative comments and protests about including Russia and Belarus. IOC faced reputational damage and got into serious problems. We are condemned by nearly every country of the world as the IOC committee.

Even though we have failed as a committee our efforts and long hour debates were not for nothing. We did a great job and put a lot of work into the verdict that we have I have met nice people and I can call them my MUN-buddies. This club is not just a club. The whole process evolves us into a better person. A person that you thought you could never be. Keep MUNing, keep dreaming, and keep dancing in the socials!written.

It was verified by our chairs and it was perfectly done by the delegates. 3 days with a lot of hard work, fun, and cups of coffee! I have never had so many social interactions with people in my life. I have met

nice people and I can call them my MUN-buddies. This club is not just a club. The whole process evolves us into a better person. A person that you thought you could never be. Keep MUNing, keep dreaming, and keep dancing in the socials!

Katya MENTEŞE

Attending the MUN conference as a delegate in the OHCHR committee was an eye-opening

experience. It allowed me to learn about the perspectives of other countries on important human rights issues. During the sessions, we discussed topics like freedom of expression, refugee rights, and access to justice. I noticed how each country's opinions were influenced by their culture, politics, and economy. Working with delegates from different nations showed me how important it is to listen to others and find solutions together. Even when countries had different views, we worked hard to reach agreements. This experience helped me understand the value of diplomacy and made me more aware of the need for global cooperation

Encil AMUROĞLU

My committee was H-SPECPOL, which stands for Special Political and Decolonization Committee. It was my first experience on a historical committee, and honestly, it was tough. This committee's subject was the collapse of the Soviet Union. As a historical committee, we were in 1993. We all tried to solve post-Soviet state problems. But as the delegate of China, I didn't expect this much attack in a committee related to the Soviets. For me, it was extraordinary that China which didn't have so much relations with the Soviets got more attacks than Russia.

Despite the challenges, this experience taught me so much about diplomacy, resilience, and

strategic thinking. Being the delegate of China in a historical committee was not an easy task—especially in a scenario like the collapse of the Soviet Union. I had to navigate the tricky balance of defending a country with limited direct ties to the Soviets while leveraging China's unique position to influence the post-Soviet world.

The level of criticism and scrutiny I faced was unexpected, particularly in China. The spotlight was often on me rather than on countries like Russia or the USA, which were much more directly involved in the situation. However, this pushed me to think creatively and find ways to defend my position while aligning with China's interests. I carefully crafted arguments that benefited my position and avoided making China look suspicious or overly opportunistic.

What stood out to me the most was the gender dynamic in the room. As the only woman delegate actively contributing, I had to assert myself against male delegates who often tried to dominate the discussion or interrupt my speaking time. It was

frustrating, but it motivated me even more. I refused to be silenced and made sure my voice was heard. I actively challenged Russia and the USA, advocating for the independence and stability of post-Soviet states.

This experience showed me the importance of perseverance and confidence in difficult situations. It also reinforced my belief in the power of diplomacy to address complex global issues. Representing a country like China—known for its nuanced and sometimes controversial positions—helped me grow as a delegate, pushing me to think critically and strategically at every step.

In the end, while it was tough, I came out of the committee feeling proud of my contributions and more prepared for future challenges.

Elin ALKANLI

KARDES BAĞLARBAŞI TOUR

KarDes is a mobile application designed as a personal tour guide in Turkish and English languages for users who wish to discover the multicultural legacy and multilayered fabric of Istanbul, Ankara and Izmir. The KarDes app allows the user to discover the locations and histories of nearly 900 multicultural buildings in Istanbul, to take the memory tours to listen to the stories of people who have lived in various Istanbul districts as they walk through them, and to see old photographs of, or imagine, various neighborhoods and sites. Shedding light on Istanbul's communal memory, it helps to share Istanbul's pluralistic story. With KarDes app, users can discover the cultural inventory of nearly nine hundred sites such as mosques, churches, synagogues, schools and cemeteries. The users can walk through the memory tours by listening the stories of people who have lived in various districts of Istanbul.

As the students of Surp Haç Tbreavank High school, we worked together with the Hrant Dink Foundation's KarDes team. and KarDes has added a new tour from Üsküdar/Bağlarbaşı to its Istanbul content.

The first step was taking detailed workshops about how to research and how to write the scripts by the KarDes team. Then the research process started, we researched the communities of neighborhoods, stories of the important people and many historical structures of the district. Once the researching part was finished we started to write the scripts of the 15-stop tour, which includes the Berberian School, Semerciyan Cemaran School, Üsküdar American Academy as well as Surp Garabed Church, Çinili Mosque and Hammam, Bağlarbaşı Tram Depot and the stories of local residents such as Zabel Yesayan, Vahram Torkomian and of course Surp Haç Church and our school Surp Haç Tbreavank.

When the texts were ready, we got into the studio, the Turkish texts for the 15-stop tour were voiced by our students I (Sesil Gündüz), Aras Özkaya, and Daniel Sivacioğlu.

The launch event of the KarDes Bağlarbaşı tour was held at our school on October 2nd . After the opening speech of our school principal Serkan Kıyıcı, the KarDes team, Damla Barın, İpek Mayıs Oğuz, and Lorin Kurtlukaya presented the KarDes mobile application and the new content on Bağlarbaşı. The presentation was followed by a panel discussion on the history of Üsküdar with the author Sevgül Sönmez, academician Mehmet Fatih Uslu, and architect /writer Zakarya Mildanoğlu. In the following days, the students who participated in this project and the KarDes team walked and discovered the Bağlarbaşı Tour route together. This was a great feeling because we see the product of a project that we were involved in.

I took part in the voicing and at the launch event in this project and I can certainly say that getting to know the history and culture of the district where I and my ancestors live and where my beloved school is located in was a stimulating experience. I enjoyed every part of it and got a chance to meet and work with amazing people. I feel very lucky that our school develops us socially with such social projects as well as our academic development.

Sesil GÜNDÜZ
Grade 12

Survey: “Are You a Good Citizen?”

Instructions: Answer each question by choosing the option that best describes how often you do each action. Use the scale: Always, Sometimes, Rarely, Never.

How often do you follow rules and respect authority figures (like teachers or community leaders)?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

How often do you participate in community activities (e.g., volunteering, clean-ups, charity events)?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

When you see someone being treated unfairly, how often do you stand up for them or help them?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

How often do you care for the environment (e.g., recycling, saving energy, picking up litter)?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

How often do you follow school rules, even when nobody is watching?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

How often do you help others without expecting anything in return?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

How often do you discuss social issues or current events with friends or family?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

How often do you show respect for other people's opinions, even if you disagree with them?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

How often do you try to stay informed about what's happening in your community or the world?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

How often do you make an effort to be honest and responsible in your daily life?

- a) Always
- b) Sometimes
- c) Rarely
- d) Never

Survey Evaluation Chart

For each question, assign points based on your answer:

Always = 4 points

Sometimes = 3 points

Rarely = 2 points

Never = 1 point

Total Score = Sum of points from all 10 questions. Maximum score is 40.

Are You a Good Citizen? - Evaluation:

35 - 40 points:

You are an excellent citizen!

You consistently make an effort to improve your community, care for others, and set a positive example.

28 - 34 points:

You are a good citizen.

You often do the right thing, though there are a few areas where you could take more initiative.

20 - 27 points:

You are an average citizen.

You sometimes act as a good citizen, but there's room for improvement in several areas.

Below 20 points:

There's potential for growth.

Consider how you can be more engaged in your community and make a positive difference in your daily actions.

ÖZEL SURP HAÇ TIBREVANK ERMENİ LİSESİ

GEÇMİŞİN IŞIĞI İLE GELECEĞİMİZİ AYDINLATIYORUZ

MODEL UNITED NATIONS

MUN Kulübü öğrencileri Kadir Has Üniversitesinde yapılan yarışmada 550 öğrenci arasında **2 ödül aldı.**

Fransa Sorbonne International Model United Nations (SMUN) konferansına 8 öğrencimizle katıldık.

Bahçeşehir Üniversitesinde yapılan MUN yarışmasında 2 öğrencimiz **“Üstün Başarı”** ödülü kazandı.

Bilim-Fen ve Teknoloji Kulübü
“Yağmur Suyumu Koruyorum” projesi ile 250
proje arasından ilk 16 arasına girdi.

Yaban Hayatı Koruma Vakfı'nın düzenlediği
Doğa Öncüleri Gençlik Konferansı'na davet edildi.

Projemiz **“En Verimli Proje”**
ödüline layık görüldü.

Güçlü Eğitim Kadrosu
Yenilenen Bilim Laboratuvarları
Vizyoner Eğitim Anlayışı...

Surp Haç Tıbrevank Ermeni Lisesi

Selami Ali Mahallesi Ekmekçibaşı Sok. No. 7 34664 Üsküdar / İstanbul / TÜRKİYE
+90 216 341 68 77

<https://www.surphaclisesi.k12.tr>

<https://www.facebook.com/OzelSurpHacErmeniLisesi>

<https://twitter.com/Tibrevank>

<https://www.instagram.com/surphactibrevank>

<https://www.youtube.com/user/surphactibrevank>

Künye

Bu yayın sadece alıcının kullanımı içindir. Ticari değildir, para ile satılamaz.
Bütün bölümleri Surp Haç Ermeni Lisesi'ne aittir.

Tekrar basımı, kısmi dahi olsa şekillerinin kopyalanması veya çizilmesi ve tasarımının kopyalanması yasaktır.

ARALIK 2024 Her hakkı mahfuzdur.